

DOSSIER DEBAT POK – STAATSSECRETARIS

19 januari 2020

Inhoud

INLEIDENDE SPREEKLIN: DEBAT	5
ALGEMENE SPREEKLIN: Herstel	9
VRAAG: Wat betekent de val van het kabinet voor de ouders en het herstel?	11
VRAAG: Wat zijn de belangrijkste lessen uit het rapport "ongelukkig onrecht"?	12
VRAAG: Hoe ziet de planning en uitbetaling eruit? Gaan we de deadlines echt halen?	13
VRAAG: Hoe wordt bepaald wie er wel/niet €30k ontvangt en waarom kon er niet eerder op deze manier gewerkt worden?	14
VRAAG: Wat houdt de toets op basis van data-analyse precies in?	15
VRAAG: Wat houdt de korte handmatige toets precies in?	16
VRAAG: Wat gebeurt er als je in eerste instantie geen €30k ontvangt?	17
VRAAG: Wat gebeurt er met de ouders die recht hebben op maar dan €30k	18
VRAAG: Wat gebeurt er met ouders die al uitbetaald zijn?	19
VRAAG: Hoe worden ouders geïnformeerd over de uitbetaling van de €30k?	20
VRAAG: Wie gaat dit proces uitvoeren en wat betekent dat voor de uitvoering van de integrale beoordeling?	21
VRAAG: Waarom kunt u niet gewoon morgen 30k naar alle ouders overmaken?	22
VRAAG: Wie krijgt als eerst het geld?	23
VRAAG: Hoeveel uitbetalingen verwachten jullie per maand (tot 1 mei)?	24
VRAAG: Waarom moeten mensen zich voor 15 februari gemeld hebben om voor 1 mei betaald te krijgen?	25
VRAAG: Wanneer krijgen ouders die zich ná 15 feb aanmelden €30k?	26
VRAAG: Wie krijgt er wel en wie krijgt er niet de €30k?	27
VRAAG: Waarom moeten ouders zijn aangemeld om aanspraak te maken op €30k?	28
VRAAG: Na aankondiging van de €30k regel je zijn er dubbelde aanvullingen bijgekomen. Hoe voorkom je dat mensen die helemaal geen recht hebben niet nu overhaast worden uitbetaald?	29
VRAAG: Geldt dit aanbod voor alle ouders die ook de €750 hebben ontvangen?	30
ONDERWERP: SCHULDEN AANPAK	31
FACTSHEET: Relaties voorhaarden schuldenaanpak	32
VRAAG: Waarom moet een ontvangen herstelbetaling worden gebruikt om schulden af te betalen?	33
ONDERWERP: NATIONALITEIT	34
FACTSHEET: Nationaliteit	35
VRAAG: Kan de staatssecretaris garanderen dat er nergens meer gewerkt wordt met tweede nationaliteit?	39
VRAAG: Kunt u reageren op de artikelen van Trouw, waarin staat dat er nog altijd vragen zijn over etnisch profileren bij de belastingdienst?	40
VRAAG: Wanneer ontvangt de Kamer het overzicht van expliciete wettelijke grondslagen voor het gebruik van nationaliteit?	42
VRAAG: Wat is er tot nu toe gevonden aan etnisch profileren bij de BD?	43
VRAAG: Waarom is de notitie over het gebruik van nationaliteit in risicomodellen niet eerder openbaar gemaakt?	44
VRAAG: Wat wordt er gedaan om discriminatie in de toekomst te voorkomen?	45
VRAAG: Wanneer komt het WOB-verzoek FSJ naar buiten?	46

ONDERWERP: PROCES POK	47
FACTSHEET: Proces POK	48
VRAAG: Waarom heeft u bij aanlevering van documenten aan de POK-informatie omtrent nationaliteit weggelaten?	52
VRAAG: waarom heeft u niet ruimhartig informatie aan de POK verstrekt?	53
VRAAG: welke personeelsoverlap is er tussen het team dat de informatievoorziening richting de POK verzorgde en het team dat Wob-verzoeken afhandelt?	54
VRAAG: Waarom zijn, los van de informatie die aan de POK werd verstrekt, op zeer ongelukkige momenten, WOB-verzoeken uitgegaan?	55
VRAAG: Waarom zijn er naar aanleiding van het Wob-verzoek-AUT nog stukken bekend geworden die relevant waren voor de informatievordering van de commissie? Waarom waren deze niet eerder in beeld?	56
VRAAG: hoe zijn (oud-)ambtenaren en (oud-)bawindspersonen voorbereid door de minister op de verhoor? Hoeveel heeft dit gekost? Is dit betaald van belastinggeld?	57
VRAAG: welke studen hebben getuigen gekregen om zich voor te bereiden op het verhoor?	59
VRAAG: hoe zagen de oefensessies er uit met de getuigen?	60
Vraag: waarom en waarover heeft u de POK onjuist en onvolledig geïnformeerd?	61
Vraag: onderschrijft u de conclusie van de POK over de slechte informatievoorziening van het ministerie van Financiën richting de POK?	62
Vraag: hoeveel documenten gaat de Kamer nog krijgen? Wat is er nog waar de Kamer niet van weet?	64
Vraag: waarom heeft u niet alle informatie op 1 september, de deadline van de informatievordering, aan de POK verstrekt?	65
Vraag: hoe zijn de leveringen aan de POK in stand gekomen?	66
Vraag: welke documenten zijn doorzocht op relevantie en welke niet?	67
Vraag: welke procedure is gevolgd met betrekking tot het in kaart brengen van elektronisch bezit? Samen met welke Wob-afdelingen en EMS-afdelingen?	68
Vraag: waarom heeft u zo laat nog documenten aangeleverd bij de Commissie en waarom heeft u de informele leveringen pas zo recent geformaliseerd?	69
Vraag: het lijkt erop dat diverse getuigen niet eerlijk zijn geweest tijdens hun verhoor. Hoe gaat u tegen het uitbreiden?	70
Vraag: sommige getuigenverklaringen lijken wel erg op elkaar, is er tussen de getuigen onderling afspraken?	71
Vraag: klopt het dat de getuigen werden afgeschermd door een persvoorlichter? Waarom is dit gekost?	72
Vraag: kunt u toelichten wat er precies is afgesproken in de samenwerkingsafspraken tussen de POK en de Wob-afdeling?	73
Vraag: uit het rapport wordt duidelijk dat wellicht niet alle informatie aan de POK is verstrekt en er was mogelijk verlies van het verzoekstukken. Omdat u dat niet wilt geven?	74
Vraag: waarom heeft u persgegevens van ambtenaren onzorgvuldig gelinkt?	75
ONDERWERP: INFORMATIEHUISHOUDING	76
FACTSHEET: Informatiehuishouding	77
VRAAG: Is de informatiehuishouding van Financiën op orde?	80
VRAAG: Wel omtrent de informatiehuishouding?	81
VRAAG: Is er voldoende capaciteit om de informatiehuishouding op peil te krijgen?	82
VRAAG: Lopen er al acties bij FIN om de informatiehuishouding te verbeteren?	83

VRAAG: Hoe is de verantwoordelijkheid voor informatiehuishouding en informatievoorziening bij Financien geregeld?	84
ON DERWERP: JURIDISCHE ZAKEN	85
FACTSHEET: Informatievoorziening	86
FACTSHEET: Rol raadsamachten	88
FACTSHEET: Het algemeen bestuursrecht	91
ON DERWERP: PERSONEELSZAKEN	93
FACTSHEET: Personeelszaken	94
VRAAG: Hoe bereikt signalen over vermoedens van misstanden de ambtelijke en/of politieke leiding?	95
VRAAG: Op welke wijze zijn medewerkers ondersteund in aanloop naar verhoren POK?	96
VRAAG: Op welke wijze zijn de medewerkers ondersteund in de periode van de verhoren van de POK en bij het bekend worden van de conclusies?	98
VRAAG: Hoe worden uit het rapport "Ongeklemd onrecht" lessen gehaald en ingebeld in de organisatie?	99
VRAAG: Wat gaat u doen om de verantwoordelijke medewerkers te bestraffen?	100
VRAAG: Kunt u iets zeggen over de samenwerking tussen politieke en ambtelijke leiding ministerie van Financiën?	101
VRAAG: De cultuur bij de politieke en ambtelijke leiding van het ministerie lijkt te versle. Bent u het daar mee eens?	102
VRAAG: Hoe kijkt de politieke en ambtelijke leiding van het ministerie terug naar afgelopen jaren?	103
VRAAG: Wat heeft de politieke en ambtelijke leiding van het ministerie geleerd van afgelopen jaren?	104
VRAAG: Wat gaat de politieke en ambtelijke leiding van het ministerie komende jaren anders doen?	105
VRAAG: Heeft u nog vertrouwen in de leiding van het ministerie?	105
VRAAG: Kunt u aangeven wat de politieke en ambtelijke leiding momenteel doet om vervelende situaties zoals afgelopen jaren te voorkomen?	107
ON DERWERP: OVERIG	108
Q: Waarom zijn documenten in andere CAF-zaken niet in maart 2019 met de Kamer gedeeld, terwijl daarvoor wel? Ontzigt viel om is gevraagd?	109
VRAAG: Wat heeft DZJ naar aanleiding van de mail van 20 maart 2019 precies gecheckt bij AZ?	111
VRAAG: Waarom kunt u niet gewoon merger 30C naar alle ouders overmaken?	112
VRAAG: Waarom heeft u de herstelregeling niet gemunt aan het begin van het schooljaar?	113
VRAAG: Wat heeft u nu precies gedaan voor gedupeerde ouders afgelopen jaar?	115
VRAAG: Waarom hebt u nu pas besloten om alle schulden kwijt te schelden? Het lijkt alsof u het een paar dagen geleden op een heel ander spoor zat.	117
VRAAG: Waarom vraagt u aan private schuldeisers om de schuld kwijt te schelden? Is het niet passender als het kabinet deze oploopt?	118
VRAAG: Hoe komt u ouders tegemoet die wel hun schulden allemaal betaald hebben? Dit zal voor hen toch onrecht zijn?	119
VRAAG: Welke voorstellen van de overheid worden niet overgenomen en waarom niet?	120
VRAAG: Hoe gaat u zorgen dat deze schuldenregeling nu ook echt snel wordt uitgevoerd? Gaat u publieke en private partijen toegang tot de benodigde gegevens?	122

VRAAG: Zullen alle BKR-registraties van deze ouders nu ook and verwijnd worden?	123
VRAAG: In de brief van de vereniging van bewindvoerders werd ook gezegd dat uw oplossing juridisch niet houdbaar zou zijn. Hoe zit dit?	124
VRAAG: Hoe gaat u nu iedereen opsporen die gediscrimineerd is?	125
VRAAG: Wat gaat u doen als u racisme aantreft? Zijn er al medewerkers ontslagen?	125
VRAAG: Waarom beantwoordt u nog steeds vragen van de Kamer niet? Glaseren heeft u weer een hele set Kamervragen niet beantwoord.	129
VRAAG: Gaat u de compensatieregeling verbreden met nieuwe situaties die inmiddels bekend zijn?	129

INLEIDENDE SPREEKIJN DEBAT

Voorzitter,

Het is goed dat we vandaag debatteren over de kabinetsreactie op het gedegen rapport van de ondervragingscommissie.

Allereerst voor de ouders. Want zij krijgen **sneller en ruimhartig compensatie** voor het leed dat hen is aangedaan.

Alle ouders die vóór 15 februari bij ons bekend zijn, krijgen **uiterlijk 1 mei een bedrag van 30.000 euro** uitbetaald. De Belastingdienst en Toeslagen zullen op geen enkele wijze aan dit bedrag komen. Ook andere overheidsorganisatie zoals het UWV en DUO doen dat niet. En ik ben met private schuldeisers in gesprek over een zelfde oplossing.

Ouders die recht hebben op meer dan 30.000 euro krijgen dat aanvullende bedrag later dit jaar uitbetaald.

Daarnaast neemt het kabinet maatregelen om te voorkomen dat het opnieuw zo gruwelijk mis kan gaan. De Belastingdienst en Toeslagen wil **echt luisteren** naar mensen met vragen en problemen. Mensen kunnen straks beter bij ons terecht: telefonisch of aan een loket. We bieden **oplossingen op maat**. En we doen alles om elke vorm van **discriminatie uit te bannen**. En mochten er nog mensen zijn die op zoek zijn naar informatie: die kunnen terecht bij het **Informatiepunt Kinderopvangtoeslag** dat ik nu aan het opzetten ben. We verzamelen op dat punt alle beschikbare informatie over dit onderwerp, uit eigen beweging en op verzoek.

Uiteindelijk **stoppen** we met Toeslagen in de huidige vorm. Het is nodeloos ingewikkeld en brengt mensen in de problemen. Het afschaffen van toeslagen kost tijd. Dit kabinet pakt het meest urgente probleem als eerste aan: we werken aan een nieuwe vorm van kinderopvang waarbij de verantwoordelijkheid voor de financiering niet langer bij de ouders ligt.

ONDERWERP: HERSTEL

1911760

R van 170

02057

ALGEMENE SPREEKLIJN: Herstel

Voorzitter,

Het is goed dat we vandaag debatteren over de kabinetsreactie op het gedegen rapport van de ondervragingscommissie.

Allereerst voor de ouders. Want zij krijgen sneller en ruimhartig compensatie voor het leed dat hen is aangedaan.

Alle ouders die vóór 15 februari bij ons bekend zijn, krijgen uiterlijk 1 mei een bedrag van 30.000 euro uitbetaald. De overheid zal op geen enkele wijze aan dit bedrag komen, en roept private schuldeisers op dat ook niet te doen.

Ouders die recht hebben op meer dan 30.000 euro krijgen dat aanvullende bedrag later dit jaar uitbetaald.

Daarnaast neemt het kabinet maatregelen om te voorkomen dat het opnieuw zo gruwelijk mis kan gaan. De Belastingdienst en Toeslagen wil echt luisteren naar mensen met vragen en problemen.

Mensen kunnen straks beter bij ons terecht: telefonisch of aan een loket. We bieden oplossingen op maat. En we doen alles om elke vorm van discriminatie uit te bannen.

Uiteindelijk stoppen we met Toeslagen in de huidige vorm. Het is nodeloos ingewikkeld en brengt mensen in de problemen. Het afschaffen van toeslagen kost tijd.

Dit kabinet pakt het meest urgente probleem als eerste aan: we werken aan een nieuwe vorm van kinderopvang waarbij de

verantwoordelijkheid voor de financiering niet langer bij de ouders ligt. Ook voor de andere toeslagen zijn stappen nodig.

VRAAG: Wat betekent de val van het kabinet voor de ouders en het herstel?

Antwoord:

- Herstel voor de ouders gaat door! De val van het kabinet vorandort daar niets aan.
- Daar kunt u als Kamer ons ook op aanspreken.
- Het werk van het demissionaire kabinet staat daarmee de komende maanden onverminderd in het teken van:
 - Getroffen ouders in de affaire rond de kinderopvangtoeslag. We zullen blijven werken aan snelle compensatie en aan de verbeteringen die nodig zijn voor de toekomst.
 - Corona en het opvangen van de economische en maatschappelijke gevolgen door middel van alle bestaande en aangekondigde steunpakketten.
- Dat moet zo snel mogelijk gebeuren. Om te beginnen met de betaling van € 30.000, zoals op 22 december 2020 in het Calshuis is afgesproken.

VRAAG: Wat zijn de belangrijkste lessen uit het rapport "ongekend onrecht"?

Antwoord:

- Om in de toekomst te voorkomen dat een situatie zoals beschreven in het rapport *Ongekend onrecht* ooit nog zal gebeuren, wil het kabinet aan de slag met 10 belangrijke lessen:
 1. Herstel gedupeerde ouders verruimen en versnellen.
 2. Stoppen met toeslagen in de huidige vorm.
Kinderopvang voor werkende ouders gaan we anders organiseren. Het huidige systeem is te ingewikkeld.
 3. Leren van de praktijk. Het is belangrijk dat ambtenaren en politici vaker horen van mensen uit de praktijk.
 4. Versterken dienstverlening overheid. Mensen kunnen makkelijker in gesprek met overheid, mondeling of digitaal.
 5. Meer maatwerk. Regelgeving die nu hard uitpakt gaan we aanpassen. Kleine fouten worden niet uitgeleefd als fraude. En maatwerk moet altijd mogelijk zijn.
 6. Geen discriminatie. Overheid breed wordt onderzocht of we gegevens nationaliteit op juiste manier gebruiken.
 7. Goede informatievoorziening aan parlement en samenleving. Openheid is de standaard.
 8. Meer openheid, de basis op orde. Informatie van de overheid moet kloppend, overzichtelijk en vindbaar zijn.
 9. Rol van de andere staatsmachten.
 10. Versterking van het ambtelijk vakmanschap.

VRAAG: Hoe ziet de planning en uitbetaling eruit? Gaan we de deadlines echt halen?

Antwoord:

- Uw kamer heeft het concept beleidsbesluit afgelopen vrijdag ontvangen.
- De voorbereidingen voor uitbetaling worden getroffen.
- De eerste groep ouders zal in januari uitbetaald worden.
- Alle gedupeerde ouders die zich voor 15 februari aanmelden krijgen tegemoetkoming uiterlijk 1 mei.
- Op dit moment hebben 12.600 ouders zich gemeld. Ik hoop dat dit er vóór 15 februari meer zijn en blijf hier ook via verschillende kanalen toe oproepen.
- Ik zet daarbij alles op alles om zoveel mogelijk van deze ouders reeds in februari en maart uit te betalen.
- Dit zal niet in alle situaties lukken, omdat bij een deel van de ouders vragen spelen die opgelost moeten worden voor uitbetaling (bijvoorbeeld rondom het rekeningnummer of de schuldsituatie) en omdat bij een deel van de aangemelde ouders nog een lichte toets nodig is om in te kunnen schatten of zij tot de groep gedupeerde ouders behoren. Ook in deze situaties wil ik ouders die recht hebben op € 30.000 wel vóór 1 mei uitbetalen.

VRAAG: Hoe wordt bepaald wie er wel/niet €30k ontvangt en waarom kon er niet eerder op deze manier gewerkt worden?

Antwoord:

- Door een toets op basis van een data-analyse en waar nodig nog een korte handmatige toets wordt bepaald wie er €30k ontvangt.
- Bij deze manier van werken toetsen we alleen of iemand wel of niet in aanmerking komt voor herstel en dus €30k.
- We berekenen niet voor iedereen afzonderlijk hoe hoog het herstelbedrag is waarvoor een ouder in aanmerking komt. Dat is een grote versimpeling.
- Door niet meer uitgebreid naar elk individueel dossier te kijken maar bijv. data analyse te gebruiken, besparen we heel veel tijd, maar kunnen we niet voorkomen dat er ouders €30k krijgen die hier eigenlijk geen recht op hebben.
- Ook is er minder persoonlijk contact met de ouder, waar we voorheen veel tijd aan spendeerden.
- Deze integrale hulp en beoordeling blijft uiteraard wel beschikbaar voor ouders die hier behoefte aan hebben.

VRAAG: Wat houdt de toets op basis van data-analyse precies in?

Antwoord:

- Op basis van data-analyse wordt gekeken welke ouders we direct €30k kunnen betalen, en voor welke ouders een expert nog een korte handmatige toets moet uitvoeren.
- Voorbeelden van criteria om ouders in te sluiten voor €30k: CAF-vergelijkbare zaken en ouders met een O/GS-kwalificatie voor KOT.
- Voorbeelden van criteria om ouders uit te sluiten voor €30k: geen kinderen, geen KOT-aanvraag en/of -terugvordering en strafrechtelijke vervolgingen en/of vergrijpboetes.

VRAAG: Wat houdt de korte handmatige toets precies in?

Antwoord:

- Bij een handmatige toets kijkt een expert kort naar het dossier van de ouder, om aanknopingspunten te vinden op basis waarvan een ouder recht heeft op €30k.
- Een handmatige toets vindt alleen plaats als niet o.b.v. data-analyse kan worden bepaald dat een ouder recht heeft op €30k.

VRAAG: Wat gebeurt er als je in eerste instantie géén €30k ontvangt?

Antwoord:

- Als een ouder geen €30k ontvangt op basis van de data analyse en handmatige toets, dan wordt een ouder alsnog integraal beoordeeld.
- Als een ouder op basis van de integrale beoordeling recht heeft op herstel, ontvangt hij/zij minimaal €30k.
- Bij de groep ouders die van ons al gehoord heeft dat ze in het eerste kwartaal integraal geholpen worden, zal dit nog steeds in het eerste kwartaal gebeuren.

VRAAG: Wat gebeurt er met de ouders die recht hebben op meer dan €30k

Antwoord:

- Alle ouders houden recht op een integrale beoordeling.
Indien zij recht hebben op meer dan €30k, Dan zullen zij dit ook krijgen

VRAAG: Wat gebeurt er met ouders die al uitbetaald zijn?

Antwoord:

- De ~500 ouders die al uitbetaald zijn, maar minder dan €30k hebben ontvangen, zullen eind januari worden aangevuld tot €30k.
- Ook de andere aanpassing, namelijk dat ook ouders die getroffen zijn door de alles-of-niets benadering ook recht hebben op compensatie, kan voor deze ouders nog verschil maken.
- Indien zij hierdoor recht krijgen op méér dan 30k dan zal een eventueel restbedrag ook nog nabetaald worden. Dit zal alleen niet meer in januari lukken.

VRAAG: Hoe worden ouders geïnformeerd over de uitbetaling van de €30k?

Antwoord

- Naast dat ouders een beschikking ontvangen, nemen we ook telefonisch contact op om eventuele vragen te beantwoorden.

VRAAG: Wie gaat dit proces uitvoeren en wat betekent dat voor de uitvoering van de integrale beoordeling?

Antwoord:

- Om de €30k-regeling uit te voeren zal er deels nieuwe capaciteit worden geworven, zodat we ook integrale beoordelingen kunnen blijven doen.

VRAAG: Waarom kunt u niet gewoon morgen 30k naar alle ouders overmaken?

Antwoord:

- We willen gedupeerde ouders zo snel mogelijk 30k overmaken. Daarvoor zetten we alles op alles.
- De eerste groep zal dit al in januari ontvangen. Een grote groep in februari en maart. En iedereen die zich voor 15 februari meldt in ieder geval voor 1 mei. Over de exacte planning informeer ik uw Kamer bij de volgende voortgangsrapportage, over 2 weken.
- Van de ene op de andere dag overmaken lukt helaas niet.
- Allereerst moeten bij een deel van de ouders vragen worden beantwoord voor een succesvolle uitbetaling. Bijv. over hun rekeningnummer, een beslag, of een lopend schuldentraject.
- Daarnaast moet bij een deel van de ouders een toets plaatsvinden om te bepalen of ze tot de doelgroep behoren. Dit is niet altijd alleen met data-analyse te doen.

Bij doorvragen:

- Ik kies ervoor om aan de voorkant een lichte toets te doen, zodat we ouders kunnen beloven dat ze het geld ook nooit terug hoeven te betalen.
- Ook met deze lichte toets kan ik bij deze snelheid niet beloven dat er geen ouders 30k krijgen die daar bij een volledige beoordeling eigenlijk geen recht op zouden hebben gehad. Tenzij er sprake is van evident misbruik mogen ook in deze situaties de ouders het bedrag houden.

VRAAG: Wie krijgt als eerst het geld?

Antwoord:

- Ouders die al uitbetaald zijn, maar minder dan €30k hebben ontvangen, zullen eind januari worden aangevuld tot €30k.

VRAAG: Hoeveel uitbetalingen verwachten jullie per maand (tot 1 mei)?

Antwoord

- Naar schatting zullen zich ~15k ouders voor 15 februari melden.
- Die ouders worden in 3 maanden uitbetaald (februari, maart, april). Over de exacte planning informeer ik u bij de volgende voortgangsrapportage, over 2 weken.

VRAAG: Waarom moeten mensen zich voor 15 februari gemeld hebben om voor 1 mei betaald te krijgen?

Antwoord:

- Na aanmelding moeten er nog een aantal stappen doorlopen worden voordat ouders ook daadwerkelijk €30k krijgen.

VRAAG: Wanneer krijgen ouders die zich ná 15 feb
aanmelden €30k?

Antwoord:

- Binnen zes maanden na aanmelding.
- Uiteraard doen we ons best om ook na 1 mei iedereen z.s.m.
te voorzien van €30k

VRAAG: Wie krijgt er wel en wie krijgt er niet de €30k?

Antwoord:

- Iedereen die voldoet aan de voorwaarden voor de herstelregeling krijgt de tegemoetkoming van €30k. Na een vereenvoudigde toets waarin wordt gekeken of mensen ook recht hebben wordt het bedrag overgemaakt.
- Voor mensen met een onterechte O/GS-kwalificatie geldt dat we een ondergrens van €1500 terugvordering per jaar stellen.

VRAAG: Waarom moeten ouders zijn aangemeld om aanspraak te maken op €30k?

Antwoord:

- We moeten expliciet toestemming hebben van de ouder voordat we hun situatie mogen beoordelen.

VRAAG: Na aankondiging van de €30k regeling zijn er duizenden aanmeldingen bijgekomen. Hoe voorkom je dat mensen die helemaal geen recht hebben niet nu overhaast worden uitbetaald?

Antwoord:

- Dit kunnen we zeker niet helemaal voorkomen. Door een toets op basis van een data-analyse en waar nodig nog een korte handmatige toets proberen we zo veel mogelijk te voorkomen dat we ouders onterecht €30k uitbetalen.

VRAAG: Geldt dit aanbod voor alle ouders die ook de €750 hebben ontvangen?

Antwoord:

- Ja, deze ouders moeten zich wel voor 15 februari hebben aangemeld voor de hersteloperatie om voor 1 mei uitbetaald te krijgen. Ook moeten zij voldoen aan de voorwaarden van de herstelregelingen.
- Niet iedereen die €750 heeft gehad zal in aanmerking komen voor de tegemoetkoming. De €750 was namelijk bedoeld als tegemoetkoming voor het lange wachten, afhankelijk van of ouders recht hebben op compensatie of niet. De 30k is daadwerkelijk bedoeld voor ouders waarvan na een lichte toets blijkt dat ze gedupeerd zijn.
- Naar schatting zijn 3,000-4,000 ouders die €750 hebben ontvangen nog niet aangemeld voor de hersteloperatie.

ONDERWERP: SCHULDENAANPAK

FACTSHEET: Rekenvoorbeelden schuldenaankpak

Ten illustratie heb ik hieronder voorbeelden uitgewerkt voor ouders met een aansprakelijke terugvordering van € 10.000 en € 60.000:

Ouder had € 10.000 Kinderopvangtoeslag (KOT), dit bedrag is teruggevorderd		
Ouder heeft € 0 terugbetaald	Ouder heeft € 5.000 terugbetaald	Ouder heeft € 10.000 terugbetaald
Ouder heeft recht op compensatie van:	Ouder heeft recht op compensatie van:	Ouder heeft recht op compensatie van:
a) € 0 + b) 30% van € 10.000 = € 3.000	a) € 5.000 + b) 30% van € 10.000 = € 8.000	a) € 10.000 + b) 30% van € 10.000 = € 13.000
Uitbetaald wordt € 30.000	Uitbetaald wordt € 30.000	Uitbetaald wordt € 30.000
De openstaande schuld van € 10.000 wordt kwijtschelden	De openstaande schuld van € 5.000 wordt kwijtschelden	Er is geen openstaande schuld
Andere toeslag- en belastingsschulden worden kwijtschelden	Andere toeslag- en belastingsschulden worden kwijtschelden	Andere toeslag- en belastingsschulden worden kwijtschelden
Andere publieke schulden worden kwijtschelden	Andere publieke schulden worden kwijtschelden	Andere publieke schulden worden kwijtschelden
Streven is private schulden ook kwijt te schelden	Streven is private schulden ook kwijt te schelden	Streven is private schulden ook kwijt te schelden

Ouder had € 60.000 Kinderopvangtoeslag (KOT), dit bedrag is teruggevorderd		
Ouder heeft € 0 terugbetaald	Ouder heeft € 40.000 terugbetaald	Ouder heeft € 60.000 terugbetaald
Ouder heeft recht op compensatie van:	Ouder heeft recht op compensatie van:	Ouder heeft recht op compensatie van:
a) € 0 + b) 30% van € 60.000 = € 18.000	a) € 40.000 + b) 30% van € 60.000 = € 58.000	a) € 60.000 + b) 30% van € 60.000 = € 78.000
Uitbetaald wordt € 30.000	Uitbetaald wordt € 58.000	Uitbetaald wordt € 78.000
De openstaande schuld van € 60.000 wordt kwijtschelden	De openstaande schuld van € 20.000 wordt kwijtschelden	Er is geen openstaande schuld
Andere toeslag- en belastingsschulden worden kwijtschelden	Andere toeslag- en belastingsschulden worden kwijtschelden	Andere toeslag- en belastingsschulden worden kwijtschelden
Andere publieke schulden worden kwijtschelden	Andere publieke schulden worden kwijtschelden	Andere publieke schulden worden kwijtschelden
Streven is private schulden ook kwijt te schelden	Streven is private schulden ook kwijt te schelden	Streven is private schulden ook kwijt te schelden

VRAAG: Waarom moet een ontvangen herstelbetaling worden gebruikt om schulden af te betalen?

Antwoord:

- Volgens de huidige wet- en regelgeving, zouden deze ouders een ontvangen herstelbetaling moeten gebruiken om hun schulden af te betalen.
- Terwijl ook deze ouders, conform de motie van Kamerlid Omtzigt, een schone lei verdienen zonder schulden en met geld uit de compensatie om een nieuwe start te verwezenlijken.
- Om ervoor te zorgen dat ouders na de herstelbetaling écht een nieuwe start kunnen maken, ben ik al langere tijd in overleg met publieke en private schuldeisers om tot een oplossing voor de schuldenproblematiek van gedupeerde ouders te komen.
- Zoals in de brief van 19 januari jl. heb aangegeven ben ik verheugd te kunnen melden dat deze oplossing zeer nabij is.

ONDERWERP: NATIONALITEIT

FACTSHEET Nationaliteit

Algemeen kader

De algemene lijn voor het gebruik van nationaliteit bij de Belastingdienst is: Nationaliteit wordt alleen gebruikt als daar een expliciete wettelijke grondslag voor is en dit gebruik voldoet aan de wettelijke kaders (met name die van de AVG). Door de voorwaarde van een expliciete wettelijke grondslag gaat de Belastingdienst verder dan de vereisten van de AVG voor het gebruik van nationaliteit.

Deze kaders vereisen onder meer dat het gebruik van nationaliteit een duidelijk doel moet dienen en dat dit gebruik proportioneel is. De Belastingdienst heeft de afgelopen periode verschillende stappen gezet om deze lijn te implementeren. Er zijn evenwel nog meer acties nodig. De Kamer heeft een conceptplan van aanpak, Herstellen, Verbeteren, Borgen (HVB) ontvangen. Hierin zijn verschillende onderzoeken en maatregelen opgenomen die gericht zijn op het verbeteren van en waarborgen voor de gegevensverwerkingen en data-analyses door de Belastingdienst. Het gebruik van nationaliteit heeft in dit programma topprioriteit.

Afgeronde acties

- De AP heeft in zijn rapport over Toeslagen aangegeven dat Toeslagen drie overtredingen heeft begaan, door

nationaliteit in het toezicht te gebruiken. Bij twee van de drie overtredingen was tevens sprake van discriminatie.

- Bij Toeslagen geldt dat als een burger denkt aanwijzingen van discriminatie te hebben dan kunnen zij terecht bij het College voor de Rechten van de Mens. Het College is een onafhankelijke organisatie die de mensenrechten in Nederland beschermt en veel ervaring heeft met discriminatiezaken. De persoonlijk zaakbehandelaar kan helpen met de aanmelding. Het College oordeelt of er sprake was van discriminatie. Toeslagen neemt dit oordeel altijd over. Het College kan geen beslissingen nemen over de toekenning van compensatie.
- In de CAF zaken, 1043 en in bepaalde selectieregels blijkt nationaliteit een rol te hebben gespeeld in het toezicht door de Belastingdienst. Dit is inmiddels stopgezet.
- Er zijn in het basisregistratiesysteem voor persoonsgegevens bij de Belastingdienst (BVR) zogenaamde vrije tekstvelden gevonden. In deze tekstvelden stonden ook aantekeningen over (tweede) nationaliteiten. De aantekeningen zijn veiliggesteld en de geschoonde aantekeningen zijn teruggeplaatst in BVR.

Lopende acties

- In de zomer is een inventarisatie bij alle medewerkers van de Belastingdienst gestart om de persoonlijke

werkomgeving van de medewerkers AVG-proof te maken. Bij deze actie zijn 211 bestanden die zagen op risico of fraudesignalen, of het gebruik van nationaliteit veilig gesteld. Momenteel vindt analyse van de bestanden plaats en worden zo nodig maatregelen getroffen.

- Bij circa 900 applicaties van de Belastingdienst wordt op dit moment onderzocht of hierin nationaliteit, geboortelanden, geboorteplaatsen, of vrije tekstvelden in voorkomen. U heeft toegezegd de Kamer eind maart te informeren over de resultaten van dit onderzoek. Een vervolgstap is dat de resultaten van het onderzoek worden beoordeeld op wenselijkheid en rechtmatigheid.
- Op verzoek van de Kamer wordt gewerkt aan een overzicht van expliciete wettelijke grondslagen voor het gebruik van nationaliteit. Het doel is om dit overzicht voor de fiscale wetgeving in de week voor het notaoverleg naar de Kamer te sturen.

Rijksbrede acties

De **Nationale Ombudsman** is dit jaar een onderzoek gestart naar de wijze waarop *overheden* omgaan met klachten over etnisch profileren. Dit onderzoek moet leiden tot een helder kader voor de behandeling van klachten over etnisch profileren.

De **Algemene Rekenkamer** (ARK) is dit jaar een onderzoek gestart naar voorspellende en voortschrijvende algoritmes die door de Rijksoverheid worden gebruikt. De ARK gaat op onafhankelijke wijze beoordelen hoe algoritmes bij de rijksoverheid in de praktijk functioneren en welke verbeteringen mogelijk zijn. Ook bij de Belastingdienst heeft de ARK in het kader van dit onderzoek vragen gesteld.

Momenteel wordt door **BZK** een verkenning uitgevoerd naar een Nationaal Coördinator tegen discriminatie en racisme. Na deze verkenning zal een Staatscommissie Discriminatie en Racisme worden ingesteld.

VRAAG: Kan de staatssecretaris garanderen dat er nergens meer gewerkt wordt met tweede nationaliteit?

ANTWOORD:

- Ik ga ervan uit dat het **onrechtmatige gebruik** van nationaliteit bijna volledig is gestopt. Ik zou heel graag willen garanderen dat **nergens** meer gewerkt wordt met dubbele nationaliteit, maar dat kan ik **helaas nog niet**.
- In mei en oktober heb ik u laten weten dat wij **nog geen volledig beeld hebben van gebruik van nationaliteit** in de systemen.
- Ook heb ik aangegeven dat het **onderzoek** naar het **gebruik van nationaliteit** een **absolute topprioriteit** heeft. Dit wordt zo snel en zorgvuldig mogelijk gedaan.
- Daarbij heb ik toegezegd dat dit onderzoek in het **eerste kwartaal van 2021** gereed zal zijn. Ik zal u na afronding van dit onderzoek hierover **informer**en.
- Als tweede nationaliteit nog ergens wordt aangetroffen, neem ik meteen beheersmaatregelen en informeer ik uw Kamer hierover.

VRAAG: Kunt u reageren op de artikelen van Trouw, waarin staat dat er nog altijd vragen zijn over etnisch profileren bij de Belastingdienst?

ANTWOORD:

Etnisch profileren

- Volgens de **Autoriteit Persoonsgegevens (AP)** is sprake van **etnisch profileren** als er persoonsgegevens in het toezicht worden gebruikt, waaruit **ras of etnische afkomst** blijkt.
- Daarbij heeft de AP vastgesteld dat er **geen** direct of indirect **verband** is tussen **ras of etnische afkomst** en eerste of tweede **nationaliteit**.
- De AP heeft **niet kunnen vaststellen**, dat de **Belastingdienst/Toeslagen** etnisch heeft geprofileerd. Het gebruik van nationaliteit door de Belastingdienst was niet gericht op het maken van onderscheid op basis van etniciteit of ras.
- Ook ik heb **geen signalen** dat de **Belastingdienst** informatie over **ras of etnische afkomst** heeft gebruikt in het toezicht.

Discriminatie

- Wel is het zo dat de **Belastingdienst** heeft **gediscrimineerd** op basis van **nationaliteit**. Het gebruik van nationaliteit bleek namelijk **niet noodzakelijk** en **niet objectief gerechtvaardigd**. Dit is bijzonder ernstig.

- De AP beoordeelt momenteel nog of de Belastingdienst een **sanctie** opgelegd krijgt.
- Het klopt ook dat er op dit onderwerp **nog vragen beantwoord moeten worden**: waar wordt nationaliteit op dit moment nog meer gebruikt en wordt nationaliteit wel op de juiste manier gebruikt?
- Momenteel wordt dit **onderzocht** binnen de **ruim 900 applicaties** van de Belastingdienst. Maar dit onderzoek **kost enige tijd**.
- Daarom zijn de resultaten van dit onderzoek pas **eind maart** bekend en kan ik uw Kamer op dat moment hierover **informer**en.

VRAAG: Wanneer ontvangt de Kamer het overzicht van expliciete wettelijke grondslagen voor het gebruik van nationaliteit?

ANTWOORD:

- Ikzelf en mijn ambtsgenoot, de staatssecretaris van Fiscaliteit en Belastingdienst, hebben uw Kamer een **overzicht toegezegd van expliciete wettelijke grondslagen** die de Belastingdienst kan gebruiken om **nationaliteit te verwerken**.
- Momenteel werken wij aan het vervolmaken van dit overzicht.
- Wij zullen het overzicht **voor het notaoverleg van 1 februari naar uw Kamer sturen**.

Bij doorvragen:

- Ik beseft dat we het overzicht van expliciete wettelijke grondslagen al voor het kerstreces hebben toegezegd.
- Er was echter meer tijd nodig om te zorgen dat het overzicht voldoende juist en compleet is.
- Dat **vertrouwen** is er inmiddels **wel** voor de **fiscale wetgeving**.
- Voor de **niet-fiscale wetgeving** vindt nog nadere **interdepartementale afstemming** plaats met de overige opdrachtgevers van de Belastingdienst. Hierop wordt het **overzicht later aangevuld**.

VRAAG: Wat is er tot nu toe gevonden aan etnisch profileren bij de BD

ANTWOORD:

- De Autoriteit Persoonsgegevens heeft geconstateerd dat Toeslagen in een drietal verwerkingen nationaliteit onrechtmatig heeft verwerkt.
- AP heeft ook aangegeven dat er in die gevallen geen sprake was van etnisch profileren door Toeslagen. In twee gevallen was er wel sprake van discriminerend gebruik.
- Afgelopen zomer is een onderzoek gestart naar het gebruik van nationaliteit in de persoonlijke werkomgeving van medewerkers.
- En er wordt onderzoek gedaan naar het gebruik van nationaliteit in de 900 applicaties van de Belastingdienst.
- In het eerste kwartaal wordt dit onderzoek afgerond en zal ik uw Kamer over de resultaten informeren.

VRAAG: Waarom is de notitie over het gebruik van nationaliteit in risicomodellen niet eerder openbaar gemaakt?

ANTWOORD

- In november 2019 was een **verkenkende** brede uitvraag gedaan naar het gebruik van nationaliteit bij de Belastingdienst (anders dan bij Toeslagen).
- De ontvangen informatie was in veel gevallen **niet gevalideerd door het management** van het betreffende dienstonderdeel.
- Het stuk was **bedoeld als intern discussiestuk** voor het Directieteam van de Belastingdienst over het gebruik van nationaliteit. Het stuk was daarom ook alleen binnen het Directieteam verspreid.
- Het stuk is besproken in **januari 2020**. De **conclusie** van het directieteam was dat een **nadere inventarisatie** nodig was.
- **Onderzoek** hiernaar is in maart 2020 **gestart**.
- De notitie is **één van de stappen geweest in het proces** om een zo volledig mogelijk beeld van het gebruik van nationaliteit binnen de Belastingdienst te krijgen.
- Bij de beantwoording van het schriftelijk overleg over nationaliteit in **oktober 2020** hebben wij u **geïnformeerd** over alle **gevalideerde informatie** die bij ons op dat moment bekend was.

VRAAG: Wat wordt er gedaan om discriminatie in de toekomst te voorkomen.

ANTWOORD:

- De AVG stelt voorwaarden aan het gebruik van persoonsgegevens zoals nationaliteit.
- Mijn ambtsvoorganger is daar een stap verder in gegaan dan de AVG.
- Hij heeft toegezegd dat nationaliteit alleen nog gebruikt mag worden in het toezicht als daar een expliciete wettelijke grondslag voor bestaat.
- Daarom zijn onderzoeken gaande om zowel de persoonlijke werkomgeving van medewerkers als de processen door te lichten op het gebruik van nationaliteit.
- Waar nationaliteit niet juist gebruikt wordt, worden maatregelen genomen.
- Er vindt een structurele versterking van het team van de privacy officer plaats in 2021.
- Ook wordt ingezet op structurele scholing van medewerkers over het gebruik en verwerken van persoonsgegevens.
- Daarnaast wordt een onderzoek gedaan naar benodigde waarborgen in het selectieproces van de Belastingdienst.

VRAAG: Wanneer komt het WOB-verzoek FSV naar buiten?

ANTWOORD:

- Ik heb vernomen dat de stukken naar verwachting op korte termijn openbaar worden gemaakt.

Toelichting (NIET om uit te spreken)

- WOB-verzoek is van rti nieuws.
- Ceder aan TK gemeld dat we verwachtten de stukken voor half januari openbaar te maken. Dat is niet gehaald.
- Stukken zitten in de lijn.
- Bij DIZ staat vraag nog uit hoe om te gaan met de gelakte persoonlijke beleidsopvattingen in het licht van de POK-reactie.
- Het gaat om zo'n 1400 pagina's.

ONDERWERP: PROCES POK

FACTSHEET: Proces POK

KERN

- Deze factsheet bevat informatie over het proces rondom de POK, gezien vanuit het coördinatieteam POK
- Het coördinatieteam POK bestond uit vier ambtenaren, onder verantwoordelijkheid van Bestuursondersteuning en -Advies.

SAMENWERKINGSAFSPRAKEN

- In overleg met de POK zijn samenwerkingsafspraken opgesteld.
- Deze samenwerkingsafspraken zagen onder andere op:
 - De timing en wijze van de aanlevering van de gevorderde informatie;
 - De omgang met vertrouwelijke stukken;
 - Het lakken van persoonsgegevens van ambtenaren tot het niveau van directeur;
 - Inzage in het conceptrapport van de POK.

INFORMATIEVORDERINGEN

- Er zijn bij in totaal 8 departementen informatievorderingen ingediend: FIN, AZ, SZW, BZK, Jenv, OCW, EZK en VWS.
- Bij brieven van 9 juli en 22 oktober 2020 heeft de POK bij FIN informatie gevorderd over:
 - Ministeriële Commissie Aanpak Fraudc: de agendastukken, besluiten en verslagen, alsmede de voorbereidende documenten voor of van de bewindspersonen en documenten die n.a.v. deze overleggen zijn voorgelegd aan of opgesteld door bewindspersonen, voor zover deze een relatie hebben met of van invloed kunnen zijn op de kinderopvangtoeslag.
 - Rapport Nationale Ombudsman 'Geen powerplay, maar fair play' van 9 augustus 2017: alle (concept)notities en andere documenten die gerelateerd zijn aan (de

voorbereiding van) de reactie op het rapport, de daaropvolgende correspondentie, overleggen en de besluitvorming over opvolging van het rapport (waaronder de agenda's, besluiten en verslagen van de ministerraad), inclusief (de voorbereiding van) de parlementaire behandeling daarvan, voor zover die het niveau van plaatsvervangend Directeur-Generaal en hoger en/of de bewindspersonen hebben bereikt.

- o Memo Palmen: memo (ongelakt) + afschriften van de documenten betreffende de opdracht, voorbereiding, bespreking en opvolging van het memo.
- Dit betreft met name schriftelijke en elektronische correspondentie (e-mails).
- Vanuit FIN hebben leveringen plaatsgevonden op:
 - o 1 september: 6 ordners
 - o 15 september: 14 ordners
 - o 1 oktober: 10 ordners
 - o 10 november: informatie die later bekend is geworden (beperkte nalevering)
 - o Totaal: 1.700 documenten of 22.000 pagina's
- De informatie die aan de POK is gekwamd is op 15 januari 2021 actief openbaar gemaakt op het Informatiepunt Kinderopvangtoeslag

DE TE HOREN PERSONEN (EN VOORBEREIDING)

- In totaal zijn 11 (oud-)bewindsliden en (oud-)ambtenaren van FIN gehoord (op volgorde):

- o
- o
- o
- o
- o
- o
- o
- o Frans Weekers
- o Eric Wiebes
- o Menno Snel

- o Wopke Hoekstra
- De voorbereiding van de te horen personen bestond uit:
 - o Twee sessies (deelname was vrijwillig):
 - Een algemene sessie met informatie over een parlementaire ondervraging
 - Een individuele sessie waarbij de setting van een parlementaire ondervraging onder ede werd nagebootst, met als doel de getuige:
 - de gelegenheid te bieden daaraan te wennen;
 - zo in staat te stellen het eigen verhaal zo goed mogelijk te vertellen.
 - o Een voorbereidingsdossier om het geheugen op te frissen, met:
 - Een tijdlijn met onderliggende stukken
 - Openbare stukken
 - Stukken die de getuige zelf ooit onder ogen heeft gehad
 - Stukken die aan de POK zijn verstrekt die de getuige zelf ooit onder ogen heeft gehad
 - Door de getuige zelf specifiek verzochte informatie
 - o Op de dag van het verhoor begroting door een woordvoerder van FIN ter ondersteuning bij eventuele contacten met de pers
- De voorbereidingsdossiers van de getuigen worden op termijn gepubliceerd op het Informatiepunt Kinderopvangtoeslag

DE VERHOREN

- Vonden plaats gedurende twee (16 t/m 27 november 2020)
- Dictaten van de verhoren zijn raadpleegbaar via site TK

NA DE VERHOREN

- 17 december 2020: publicatie rapport 'Ongekend Onrecht'
- 15 januari 2021: publicatie kabinetsreactie op rapport
- 15 januari 2021: Informatiepunt Kinderopvangtoeslag live met openbaarmaking aan POK geleverde informatie

- o Enkel informatie over persoonsgegevens en informatie die geen raakvlak hebben met de kinderopvangtoeslag wordt gelakt

VRAAG: Waarom heeft u bij aanlevering van documenten aan de POK-informatie omtrent nationaliteit weggelakt?

Antwoord:

- De ondervragingscommissie heeft informatie gevorderd die ziet op het rapport van de Nationale Ombudsman en de Ministeriële Commissie Aanpak Fraude. In de aangeleverde stukken zijn passages gelakt die niet onder de informatievorderingen vielen.
- In het onderzoek en het rapport van de Nationale Ombudsman speelde nationaliteit geen rol. Daarom zijn in eerste instantie bij het aanleveren van stukken aan de POK informatie over dit onderwerp gelakt.
- Na de tweede levering van informatie is besloten om het lakken van informatie over nationaliteit los te laten en ruimhartiger om te gaan met het verstrekken van informatie. Helaas is dit niet altijd consequent doorgevoerd waardoor ook nadien nog informatie over nationaliteit is gelakt.
- Vrijdag 15 januari zijn alle documenten die aan de POK zijn verstrekt online geplaatst. Daarbij is alles wat betrekking heeft op toeslagen of kinderopvangtoeslag ontlakt. Enkel persoonsgegevens en informatie over onderwerpen die geen raakvlak hebben met de kinderopvangtoeslag zijn gelakt.

VRAAG: waarom heeft u niet ruimhartig informatie aan de POK verstrekt?

Antwoord:

- Ik heb de indruk dat ten aanzien van de informatievorderingen een zo volledig mogelijk beeld is geschapen. Daarbij zijn de informatievorderingen ruimhartig geïnterpreteerd en is informatie die raakvlak had met de informatievordering ongelakt verstrekt.

Ten aanzien van het onderwerp van nationaliteit geldt dat informatie hierover aanvankelijk is gelakt, maar dat later is besloten alsnog de informatie ongelakt te verstrekken. Vanaf de tweede levering is besloten ook hier ruimhartiger mee om te en ook informatie te verstrekken die buiten de vordering viel (bijv. nationaliteit/klokkenluidersregeling). Helaas is dit niet in alle documenten consequent doorgevoerd. Waardoor er ook nog na de tweede levering informatie hierover gelakt is.

Op het Informatiepunt Kinderopvangtoeslag staan inmiddels alle documenten, voor zover het over toeslagen gaat, ongelakt online.

VRAAG: welke personele overlap is er tussen het team dat de informatievoorziening richting de POK verzorgde en het team dat Wob-verzoeken afhandelt?

Antwoord:

- Er is geen overlap tussen het team dat verantwoordelijk was voor de coördinatie van informatievoorziening richting POK en het team dat de coördinatie van Wob-verzoeken doet.
- Wel zijn de informatieverzoeken vanuit het coördinatieteam POK en het coördinatieteam Wob-verzoeken deels bij dezelfde personen in de organisatie terecht gekomen.

VRAAG: Waarom zijn, los van de informatie die aan de POK werd verstrekt, op zeer ongelukkige momenten, WOB-verzoeken uitgegaan?

Antwoord:

- Er gaan regelmatig besluiten op Wob-verzoeken uit die een raakvlak hebben met de kinderopvangtoeslag en de problematiek daaromheen.
- Ook het afgelopen najaar zijn er Wob-verzoeken uitgegaan, waaronder besluiten op Wob-verzoeken vlak voor de verhoren en nog een besluit op een Wob-verzoek vlak voor het uitkomen van het rapport van de POK.
- De besluiten op Wob-verzoeken zijn steeds actief onder de aandacht gebracht bij de griffie van de POK omdat de inhoud ervan mogelijk relevant was voor het onderzoek. Dat gezegd hebbende betreurt ik de timing van de besluiten op de Wob-verzoeken. Het had de voorkeur gehad dat deze eerder waren gepubliceerd gezien de mogelijke relevantie voor het onderzoek van de POK.

VRAAG: Waarom zijn er naar aanleiding van het Wob-verzoek AUT nog stukken bekend geworden die relevant waren voor de informatievordering van de commissie? Waarom waren deze niet eerder in beeld?

Antwoord:

- Vooropgesteld overlapt de reikwijdte van het Wob-verzoek over de Adviescommissie Uitvoering Toeslagen niet geheel met de door de POK ingediende Informatievordering. Zo is de informatievordering van de POK beperkt tot informatie die het niveau van plaatsvervangend-DG of hoger heeft bereikt.
- Vanwege de mogelijke overlap, was het besluit op het Wob-verzoek aanleiding om te kijken of er onverhoopt nog stukken waren die ook onder de vorderingen hadden moeten worden overlegd.
- Naar aanleiding van deze check zijn er nog een aantal stukken naar boven gekomen die daarvoor niet in beeld waren. Dit betrof finale versies van stukken waarvan reeds een concept was overlegd aan de POK. Dat betreurt ik. Gelukkig verschilde de finale versies maar zeer beperkt van de concepten die reeds waren overlegd.

VRAAG: hoe zijn (oud-)ambtenaren en (oud-)bewindspersonen voorbereid door de ministeries op de verhoren? Hoeveel heeft dit gekost? Is dit betaald van belastinggeld?

Antwoord:

- Iedere getuige die gelleerd is of was aan het ministerie van Financiën en is in de gelegenheid gesteld om zich door middel van een oefensessie voor te bereiden op het verhoor. Deze oefensessie is aangeboden vanuit het oogpunt van goed werkgeverschap en de getuigen waren niet verplicht hieraan deel te nemen. Iedere getuige heeft daarin zijn of haar eigen afweging gemaakt. De oefensessie had tot doel de getuigen de gelegenheid te bieden te wennen aan de (niet alledaagse) setting van een verhoor onder ede en hen zo in staat te stellen het eigen verhaal zo goed mogelijk te vertellen.
- Naast een oefensessie heeft iedere getuige een basisdossier ontvangen ten behoeve van het opruimen van het geheugen. Het basisdossier bevatte een tijdslijn met onderliggende stukken die de getuige gedurende zijn of haar tijd in functie zelf al eens onder ogen had gehad evenals openbare stukken (zoals relevante besluiten op Wob-verzoeken en kamerstukken) en relevante stukken die door de onderzoekingscommissie bij het ministerie van Financiën waren gevorderd en die de betreffende getuige in zijn functie voorbij heeft zien komen.

- Naar aanleiding van dit basisdossier zijn de getuigen in de gelegenheid gesteld om aanvullende informatie te verzamelen die zij relevant achten ter voorbereiding op hun verhoor.

Een woordvoerder van Financiën was aanwezig op de dag van het verhoor om verhoorden te begeleiden bij eventueel contact met media.

VRAAG: welke stukken hebben getuigen gekregen om zich voor te bereiden op het verhoor?

Antwoord:

- Naast een oefensessie heeft iedere getuige een basisdossier ontvangen ten behoeve van het oprispen van het geheugen. Het basisdossier bevatte een tijdslijn met onderliggende stukken die de getuige gedurende zijn of haar tijd in functie zelf al eens onder ogen had gehad evenals openbare stukken (zoals relevante besluiten op Wob-verzoeken en kamerstukken) en relevante stukken die door de ondervragingscommissie bij het ministerie van Financiën waren gevorderd en die de betreffende getuige in zijn functie voorbij heeft zien komen.
- Naar aanleiding van dit basisdossier zijn de getuigen in de gelegenheid gesteld om aanvullende informatie te verzoeken die zij relevant achtten ter voorbereiding op hun verhoor.
- Een woordvoerder van Financiën was aanwezig op de dag van het verhoor om verhoorden te begeleiden bij eventueel contact met media.

VRAAG: hoe zagen de oefensessies eruit met de getuigen?

Antwoord:

- Iedere getuige die – ambtelijk of politiek – gelieerd is of was aan het ministerie van Financiën is in de gelegenheid gesteld om zich door middel van een oefensessie voor te bereiden op het verhoor. Deze oefensessie is aangeboden vanuit het oogpunt van goed werkgeverschap en de getuigen waren niet verplicht hieraan deel te nemen. Iedere getuige heeft daarin zijn of haar eigen afweging gemaakt.
- De oefensessie hield een nabootsing van het verhoor in. Het had tot doel de getuigen de gelegenheid te bieden te wennen aan de niet alledaagse setting van een verhoor onder ede en hen zo in staat te stellen het eigen verhaal zo goed mogelijk te vertellen. Daarbij is uitdrukkelijk geen sprake geweest van inhoudelijke sturing.
- De oefensessies werden begeleid door een extern bureau. In sommige gevallen is sprake geweest van een aanvullende oefensessie, al dan niet bij hetzelfde bureau.
- Een oefensessie duurde ongeveer drie uur.

Vraag: waarom en waarover heeft u de POK onjuist en onvolledig geïnformeerd?

Antwoord:

- Ten aanzien van het voldoen aan de informatievorderingen is door het ministerie van Financiën een zorgvuldig proces ingericht. Ik heb dan ook de indruk dat ten aanzien van de informatievorderingen, geven de omvang van de vordering en de termijn waarbinnen aan de vordering moest worden voldaan, een zo volledig mogelijk beeld is geschapen. Van bewuste onvolledige informatieverstrekking is geen sprake geweest.
- Dat neemt niet weg dat ik betreur dat ook na de uiterste aanleverdatum van 1 oktober nog stukken naar boven zijn gekomen die onder de informatievordering vielen of anderszins mogelijk relevant waren voor het onderzoek van de ondervragingscommissie.
- Dit bevestigt het beeld dat de informatiehuishouding van de Rijksoverheid niet op orde is en dat maatregelen hoog nodig zijn om deze te verbeteren zodat ook de informatievoorziening aan uw Kamer in de toekomst beter zal verlopen.

Vraag: onderschrijft u de conclusie van de POK over de slechte informatievoorziening van het ministerie van Financiën richting de POK?

Antwoord:

- Ten aanzien van het voldoen aan de informatievorderingen is door het ministerie van Financiën een zorgvuldig proces ingericht. Ik heb dan ook de indruk dat ten aanzien van de informatievorderingen, geven de omvang van de vordering en de termijn waarbinnen aan de vordering moest worden voldaan, een zo volledig mogelijk beeld is geschapen. Van bewuste onvolledige informatieverstrekking is geen sprake geweest.
- Dat neemt niet weg dat ik betreur dat ook na de uiterste aanleverdatum van 1 oktober nog stukken naar boven zijn gekomen die onder de informatievordering vielen of anderszins mogelijk relevant waren voor het onderzoek van de ondervragingscommissie.
- Hetzelfde geldt ten aanzien van de besluiten Wob verzoeken die vlak voor de verhoren en vlak voor het uitkomen van het rapport nog gepubliceerd zijn. Gezien het onderwerp van betreffende besluiten had het de voorkeur gehad indien deze eerder waren gepubliceerd.
- Dit bevestigt het beeld dat de informatiehuishouding van de Rijksoverheid niet op orde is en dat maatregelen hoog nodig zijn om deze te verbeteren zodat ook de

informatievoorziening aan uw Kamer in de toekomst beter zal verlopen.

**Vraag: hoeveel documenten gaat de Kamer nog krijgen?
Wat is er nog waar de Kamer niet van weet?**

Antwoord:

- Ten aanzien van het voldoen aan de informatievorderingen is door het ministerie van Financiën een zorgvuldig proces ingericht. Ik heb dan ook de indruk dat ten aanzien van de informatievorderingen, geven de omvang van de vordering en de termijn waarbinnen aan de vordering moest worden voldaan, een zo volledig mogelijk beeld is geschapen.
- Dat neemt niet weg dat ik niet kan uitsluiten dat er nog nieuwe informatie naar boven komt. Immers, zoals ook in de kabinetsreactie is aangegeven, is de informatiehuishouding binnen de Rijksoverheid niet op orde en dienen er op dat vlak maatregelen te worden genomen.
- Indien er nog informatie bekend wordt die relevant is, zal ik deze actief met uw Kamer delen en het daarnaast publiceren op het door mij ingerichte Informatiepunt Kinderopvangtoeslag.

Vraag: waarom heeft u niet alle informatie op 1 september, de deadline van de informatievordering, aan de POK verstrekt?

Antwoord:

- De POK heeft op 14 juli 2020 de informatievorderingen ingediend.
- Vanwege de timing evenals de omvang van de informatievordering, bleek het helaas niet mogelijk om alle gevorderde informatie op 1 september aan te leveren. Zodra bekend werd dat de datum van 1 september niet haalbaar was, is in overleg getreden met de ondervragingscommissie. Met de ondervragingscommissie zijn aanvullende aanleverdata van 15 september en 1 oktober afgesproken, welke ook in de samenwerkingsovereenkomsten zijn vastgelegd.
- Uiteindelijk is het overgrote deel van de stukken, ruim 1700 documenten met in totaal 22.000 pagina's, uiterlijk op 1 oktober aangeleverd.
- Helaas zijn er ook na 1 oktober nog enkele stukken bekend geworden. Deze stukken zijn toen direct gedeeld met de ondervragingscommissie.

Vraag: hoe zijn de leveringen aan de POK tot stand gekomen?

Antwoord:

- Naar aanleiding van de informatievorderingen is overleg gevoerd met de griffie over de precieze reikwijdte daarvan. De informatievorderingen zijn daarnaast besproken in interdepartementaal overleg.
- Op basis van de uitkomst van de overleggen is een zoekopdracht uitgevoerd over het archiefsysteem van het ministerie van Financiën. Daarnaast zijn back-ups opgevraagd van de e-mailboxen van functionarissen. Deze zijn doorzocht op relevante e-mailberichten.
- Een team van ambtenaren heeft de bruto-opbrengst van de zoekslag beoordeeld op relevante stukken. De stukken die overbleven zijn vervolgens gelakt op persoonsgegevens, namen van ambtenaren onder het niveau van directeur en informatie die niet onder de vordering viel.
- Voor wat betreft de doorzochte e-mailpostbussen geldt dat de gevonden e-mailberichten zijn voorgelegd aan eigenaar van de e-mailpostbus. Daarbij is gevraagd of in de overlegde e-mailberichten nog stukken missen en of zij nog ander digitaal berichtenverkeer in hun bezit hadden, zoals WhatsApp- of SMS-berichten.
- Uiteindelijk heeft de operatie geresulteerd in drie grote leveringen op 1 september, 15 september en 1 oktober en een paar kleine naleveringen na dat moment.

Vraag: welke e-mailboxen zijn doorzocht op relevante mailberichten?

Antwoord:

- De informatievordering verzocht om informatie die het niveau van plaatsvervangend-DG en hoger heeft bereikt.
- In lijn met de informatievorderingen zijn de e-mailpostbussen doorzocht van functionarissen van het niveau plaatsvervangend-DG en indien zij verantwoordelijkheid hebben gedragen voor het beleid en de uitvoering van de kinderopvangtoeslag.

Vraag: welke procedure is gevolgd met betrekking tot het in kaart brengen van elektronisch berichtenverkeer zoals WhatsApp-berichten en SMS-berichten?

Antwoord:

- De informatievorderingen betroffen informatie die het niveau van plaatsvervangend-DG en hoger heeft bereikt.
- De back-up van e-mailpostbussen van functionarissen van het niveau van plaatsvervangend-DG en hoger die beleidsverantwoordelijkheid of feitelijke verantwoordelijkheid hadden voor de kinderopvangtoeslag is opgevraagd en doorzocht op relevant e-mailberichten.
- Vervolgens zijn de e-mailberichten aan de betreffende functionarissen voorgelegd en is hen gevraagd of de set e-mailberichten volledig is. Daarnaast is hen gevraagd of zij ander elektronisch berichtenverkeer in bezit hadden, zoals WhatsApp-berichten of SMS-berichten. Het resultaat van deze uitvraag is met de leveringen overlegd aan de commissie.

Vraag: waarom heeft u zo laat nog documenten aangeleverd bij de Commissie en waarom heeft u de informele leveringen pas zo recent geformaliseerd?

Antwoord:

- Het overgrote deel van de gevorderde informatie is geleverd op uiterlijk 1 oktober.
- Helaas is ook na 1 oktober nog een aantal maal nieuwe informatie naar boven gekomen, waaronder naar aanleiding van vragen van de griffie van de POK en naar aanleiding van het Wob-verzoek over de Adviescommissie Uitvoering Toeslagen.
- De informatie is toen direct overlegd aan de POK vanwege het belang om zo snel mogelijk van deze nieuw gebleken informatie kennis te nemen.
- De formalisering leek mij in dat verband van minder hoge prioriteit: het belangrijkste was immers dat de inhoud betreffende documenten bij de POK bekend was en kon worden meegenomen bij het vormgeven van de verhoren en het rapport.
- Later is de aanlevering alsnog geformaliseerd.

Vraag: het lijkt erop dat diverse getuigen niet eerlijk zijn geweest tijdens hun verhoor. Hoe gaat u tegen hen optreden?

Antwoord:

- De verschillende getuigen hebben geantwoord op de vragen van de ondervragingscommissie en daarbij – naar ik aanneem – vanuit hun eigen herinnering hun verklaring afgelegd.
- De verklaringen die getuigen tijdens hun verhoor hebben afgelegd komen voor hun rekening en risico.
- Het staat uw Kamer en de parlementaire ondervragingscommissie uiteraard vrij om bij vermoedens van meened aangifte te doen.

Vraag: sommige getuigenverklaringen lijken wel erg op elkaar, is er tussen de getuigen onderling afgestemd?

Antwoord:

- Nee, voor zover bij mij bekend heeft er tussen getuigen geen onderlinge afstemming plaatsgevonden over hun individuele verklaring.
- Ook vanuit het ministerie van Financiën is op geen enkele wijze inhoudelijk gestuurd op de verklaring die door getuigen is afgelegd. Getuigen hebben de mogelijkheid aangeboden gekregen om een oefensessie bij te wonen en een dossier te ontvangen met stukken ter opfrissing van hun geheugen.
- Er is meermaals benadrukt dat het verhoor dient te worden afgelegd uit de eigen waarneming en ervaring en dat er geen onderlinge afstemming dient plaats te vinden.

Vraag: klopt het dat de getuigen werden afgeschermd door een persvoorlichter? Waarom is dit gebeurd?

Antwoord:

- Vooral aan de verhoren is aan de getuigen gevraagd of zij de pers te woord wilde staan.
- Het grootste gedeelte van de ambtenaren heeft aangegeven dit niet te willen en is om die reden begeleid door een woordvoerder. U moet zich bedenken dat een dergelijke situatie, waarin een ambtenaar in het openbaar en onder ede een verklaring af dient te leggen, geen dagelijkse kost is.

Vraag: kunt u toelichten wat er precies is afgesproken in de samenwerkingsafspraken tussen de POK en de departementen?

Antwoord:

- Met de POK zijn werkafspraken gemaakt over het proces rondom de parlementaire ondervraging.
- De werkafspraken omvatten onder meer afspraken over de timing van de aanlevering van de gevorderde stukken, de wijze van de aanlevering, de omgang met vertrouwelijke stukken, het lakken van namen van ambtenaren en de inzage in het conceptrapport van de ondervragingscommissie.

Vraag: uit het rapport wordt duidelijk dat wellicht niet alle informatie aan de POK is verstrekt en er dus mogelijk omissies in het verslag zitten. Denkt u dat dit het geval is?

Antwoord:

- Ik heb de indruk dat ten aanzien van de informatievorderingen een zo volledig mogelijk beeld is geschapen, mede gezien de timing van de informatievorderingen en de omvang ervan.
- Helaas is ook na de datum van 1 oktober nog informatie bekend geworden die onder de informatievorderingen viel. Deze is toen direct gedeeld met de ondervragingscommissie.
- Mij is op dit moment geen informatie bekend die valt onder de informatievordering, maar die niet is verstrekt aan de ondervragingscommissie. Desondanks sluit ik – mede gezien de geschiedenis ten aanzien van de informatievoorziening – niet uit dat er in de toekomst nog nieuwe informatie bekend wordt.

Vraag: waarom heeft u persoonsgegevens van ambtenaren onzorgvuldig gelakt?

Antwoord:

- In de met de POK overeengekomen samenwerkingsafspraken is opgenomen dat persoonsgegevens van ambtenaren onder het niveau van directeur zouden worden gelakt.
- Ik betreur het dat de POK bij de eerste leveringen spreekt van een in dat verband slecht gelakte set documenten. Het lekken van persoonsgegevens is een omvangrijke klus en omissies daarin zijn – gezien de omvang van 22.000 pagina's – in zekere zin onvermijdelijk.
- Ik heb daarom zelf aan de POK aangeboden de set documenten nogmaals te bezien om op die manier een set documenten aan te leveren die naar behoren is gelakt. Dit is ook gebeurd en de resulterende set is tijdig aangeleverd voor openbaarmaking door de POK.

ONDERWERP: INFORMATIEHUISHOUDING

FACTSHEET: Informatiehuishouding**Kern**

- Commissie POK constateert dat de informatievoorziening vanuit de betrokken departementen onvoldoende is;
- Op basis hiervan is breder de conclusie getrokken dat de informatiehuishouding van de Rijksdienst verbeterd dient te worden;
- De informatiehuishouding van FIN/Belastingdienst is onvoldoende op orde;
- Als gevolg hiervan krijgen bewindspersonen en Tweede Kamer soms ontijdige, onvolledige en onjuiste informatie;
- Dit speelt ook intern Financiën op gebied van sturings- en managementinformatie met name inzake de Belastingdienst;
- Dit beeld wordt – frequent – bevestigd door interne en externe onderzoeken.

Feiten/facts and figures

- Bevindingen van Cle. POK, Inspectie Overheidsinformatie en Erfgoed, ADR, Algemene Rekenkamer, CY, enz. dat de informatiehuishouding niet op orde is;
- De informatiehuishouding is het geheel van regels en voorzieningen gericht op de informatiestromen en – opslag of archivering ter ondersteuning van de primaire processen.. Een ordentelijke informatiehuishouding is

een voorwaarde voor betrouwbare en tijdige
informatieverstrekking aan bewindspersonen;

- Met betrekking tot de informatiehuishouding heeft iedere ☐ een eigen verantwoordelijkheid;
- Kennis en kunde schaars m.b.t. informatiehuishouding;
er is structureel tekort aan;
- Door de Belastingdienst is geconstateerd dat er
structureel geïnvesteerd moet worden in mensen en
middelen. Diverse trajecten en plannen zijn opgesteld,
zoals Bedrijfsprocessen op orde en het meerjarenplan
informatiehuishouding en de bevindingen op i-control.
Het expertise-vraagstuk wordt verder opgepakt;
- Lopende trajecten om informatiehuishouding te
verbeteren:
 - het Rijksprogramma voor Duurzaam Digitale
Informatiehuishouding (RDDI);
 - Implementeren Wet Open Overheid;
 - Meerjarenplan informatiehuishouding en i-control;
 - Informatiehuishouding gekoppeld aan het traject
"Bedrijfsprocessen op orde";
 - het Belastingdienst Informatieplan 2021-2025;
 - Verbeteren van de stroom van de stukken van de
diensten naar het kerndepartement door Bureau
DG van DGBD (aansluiting op Digidoc,
parafelijnen).
 - Het opzetten/verbeteren van een
kwaliteitssysteem.

- o Pilot aansluiten Digidoc bij IV.
- o Harmoniseren van het archiveren van e mail voor geheel FIN op basis van een rijksbrede richtlijn.
- o Diverse andere (interne) trajecten.

Politieke punten/discussiepunten

- Zoals ook in de kabinetsreactie POK is geconstateerd, is de informatiehuishouding bij departementen en uitvoering niet op orde. In de aanloop naar de Wet open overheid is geconstateerd dat op orde brengen van de informatiehuishouding niet met de bestaande middelen en op korte termijn is op te lossen. De problematiek is omvangrijk en divers. Zolang de informatiehuishouding niet op orde is, zijn er risico's op gebied van monitoring en verantwoording, actuele informatieverstrekking en daarmee problemen voor wat betreft de interne sturing en signaalfunctie.

VRAAG: Is de informatiehuishouding van Financiën op orde?

ANTWOORD:

Nee, de informatiehuishouding is niet op orde.

- Onlangs heeft de commissie POK geconstateerd dat de informatievoorziening vanuit de betrokken departementen onvoldoende is en is breder de conclusie getrokken dat de informatiehuishouding van de Rijksdienst verbeterd dient te worden;
- Als gevolg van de huidige informatiehuishouding krijgen bewindspersonen en Tweede Kamer soms ontijdige, onvolledige en onjuiste informatie.
- Dit speelt ook intern Financiën op gebied van sturings- en managementinformatie met name inzake de belastingdienst.
- Dit beeld wordt bevestigd door de Inspectie Overheidsinformatie en Ertgoed en door de ADR, de Algemene Rekenkamer en bijvoorbeeld het onderzoek naar de IV-organisatie van de Belastingdienst door CY.

VRAAG: Wat omvat de informatiehuishouding?

ANTWOORD:

- De informatiehuishouding is een breed terrein waaronder o.a. zowel valt:
 - Informatieverstrekking aan de maatschappij, de Tweede Kamer, bewindspersonen, ambtelijke top.
 - Eisen archiefwet, archivering (wat bewaren we wel en wat niet) en afspraken over metadata (terugvindbaarheid).
 - Fisen vanuit AVG en BIO (Informatieheveling) gerelateerd aan informatiehuishouding
 - Beschikbaarheid van de Informatie Inclusief in hoeverre deze openbaar is of openbaar is te maken.
 - Ondersteuning door een toenemend aantal applicaties (e-mail, whats-app, documentmanagementsystemen, websites, enz.).
 - Cultuur; werkwijze (in hoeverre zijn medewerkers er toe in staat om tijd te spenderen aan het ordenen van informatie).

VRAAG: Is er voldoende capaciteit om de informatiehuishouding op peil te krijgen?

ANTWOORD:

- Kennis en kunde met betrekking tot informatiehuishouding is structureel schaars en op te onvoldoende senior niveau.
- Informatiehuishouding wordt in sommige gevallen ten onrechte gezien als een archiveringsvraagstuk en niet als een vraagstuk van het delen van kennis.
- Door de Belastingdienst is geconstateerd dat er structureel geïnvesteerd moet worden in mensen en middelen.
- De komende periode wordt geïntensiveerd op kennis en kunde op gebied van informatiehuishouding.

VRAAG: Lopen er al acties bij FIN om de informatiehuishouding te verbeteren?

ANTWOORD:

- Er zijn in de loop der tijd diverse trajecten en plannen opgesteld zoals:
 - het Rijksprogramma voor Duurzaam Digitale Informatiehuishouding (RDDI);
 - Het programma om de Wet open overheid te implementeren; of als de Wet wordt aangehouden de geest van de wet te implementeren;
 - Meerjarenplan informatiehuishouding en i-control;
 - Informatiehuishouding gekoppeld aan het traject "Bedrijfsprocessen op orde";
 - het Belastingdienst Informatieplan 2021-2025;
 - Verbeteren van de stukkenstroom vanuit de diensten naar het kerndepartement door Bureau DG van DGBD (aansluiting op Digidoc, parafenlijnen).
 - Het opzetten/verbeteren van een kwaliteitszorg-systeem.
 - Pilot aansluiten Digidoc bij IV.
 - Harmoniseren van het archiveren van e-mail voor geheel FIN op basis van een rijksbrede richtlijn.

**VRAAG: Hoe is de verantwoordelijkheid voor
informatiehuishouding en informatievoorziening bij
Financiën geregeld?**

ANTWOORD:

- De minister van Financiën is zorgdrager conform de Archiefwet en daarmee verantwoordelijk voor de archivering op het ministerie. De staatssecretarissen dragen verantwoordelijkheid voor het functioneren van de aan hen toe behorende onderdelen en daarmee ook voor de mate waarin deze voldoen aan de regels van de departementale archiefbeheersregeling.
- De minister mandateert de verantwoordelijkheid via het organisatiebesluit en de archiefbeheersregeling door naar de ambtelijke organisatie. Hierin worden de verantwoordelijkheden voor het archiefbeheer en de organisatie-specifieke regels besproken.
- Met betrekking tot de informatiehuishouding heeft iedere een eigen verantwoordelijkheid. Zo is Toeslagen conform het organisatiebesluit verantwoordelijk voor de informatiehuishouding binnen het directoraat-generaal Toeslagen. De informatievoorziening richting de kamer is dan in dat geval onderdeel van de portefeuille van de Stas Toeslagen.

ONDERWERP: JURIDISCHE ZAKEN

FACTSHEET: Informatievoorziening

KERN

- De POK is zeer kritisch op de informatievoorziening vanuit ministeries aan de Kamer.
- Discussie over de verstrekking van informatie door het kabinet aan de Kamer is niet goed voor het functioneren van de politiek, aangezien artikel 68 Grondwet de hoeksteen van de democratie genoemd mag worden.
- Het kabinet trekt zich deze kritiek zeer aan en kiest radicaal voor ruime informatievoorziening aan de Kamer.

SAMENVATTING

- Het kabinet ziet grote kansen om de transparantie verder te vergroten.
- Het Kabinet heeft de volgende maatregelen genomen:
 - Stukken van de kinderopvangtoeslag worden openbaar
 - Bij elk stuk (wetsvoorstel, brief of nota) dat aan het parlement wordt gestuurd, worden de onderliggende departementale nota's die de bewindspersonen hebben gebruikt voor de besluitvorming actief openbaar gemaakt.
 - Het kabinet wil de grond 'persoonlijke beleidsopvattingen' niet langer hanteren als invulling van de welgeringsgrond 'belang van de staat' uit artikel 68 Grondwet.

- Op korte termijn zal de minister-president de besluitenlijst van de ministerraad openbaar maken op de dag van de vergadering
 - Adviezen van de Landsadvocaat wil het kabinet openbaar maken voor zover die niet zien op procedures, maar het karakter hebben van algemene juridische beleidsadviezen.
- Het betreft een grote wijziging in de informatievoorziening aan de Kamer.
 - Dit vraagt een andere manier van werken (van reactief naar proactief informeren).
 - Tegelijkertijd vraagt openbaarheid van adviezen van ambtenaren wel het waarborgen van voldoende veiligheid en ruimte voor ambtenaren, ook als adviezen kritisch of afwijkend zijn.
 - De consequenties van deze maatregelen moeten nog in beeld worden gebracht en het vraagt ook het nodige van de organisatie van alle departementen
 - Daarom gaan deze voornemens in op 1 juli 2021.
 - BZK is beleidsverantwoordelijk voor dit onderwerp. Daarnaast raakt het de gehele overheid.

FACTSHEET: Rol staatsmachten

KERN

- De POK is in haar rapport ook ingegaan op de rol van de bestuursrechtspraak
- De voorzitter van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State heeft op het rapport gereageerd.
- Het Kabinet heeft aangegeven deze reactie tegemoet te zien en kritisch te kijken naar de wijze waarop de overheid zelf het rechtssysteem benut.

SAMENVATTING

- De POK oordeelt dat ook de bestuursrechtspraak jarenlang een wezenlijke bijdrage heeft geleverd aan het in stand houden van de (volgens de POK) niet dwingend uit de wet volgende, spijkerharde uitvoering van de regelgeving van de kinderopvangtoeslag.
- Daarmee heeft de bestuursrechtspraak volgens de POK zijn belangrijke functie van (rechts)bescherming van individuele burgers veronachtzaamd.
- De commissie is met name geraakt door het tot in oktober 2019 wegedenieren van algemene beginselen van behoorlijk bestuur, die zouden moeten dienen als stootkussen en beschermende deken voor mensen in nood.
- De reactie van de voorzitter van de Afdeling Bestuursrechtspraak Raad van State is aangeboden aan het kabinet en aan de voorzitters van beide Kamers. In de

reactie wordt onder meer gerefecteerd op het handelen van de Afdeling bestuursrechtspraak zelf.

- Daarnaast wijst de voorzitter ook expliciet op de rol van de wetgever.
- Het kabinet heeft in de kabinetsreactie aangegeven dit waardevol te achten en ziet de resultaten van deze reflectie met belangstelling tegemoet.
- Ook kijkt het kabinet kritisch naar de wijze waarop de overheid zelf het rechtssysteem benut. Niet elke zaak hoeft tot de hoogste rechter te worden doorgeprocedeerd.
- Wanneer de overheid zelf de gang naar de rechter overweegt of geconfronteerd wordt met een burger die de gang naar de rechter wil volgen, moet dit voor de overheid altijd aanleiding zijn om opnieuw te overwegen of de eigen handelswijze wel in lijn is met de bedoeling van de wetgever, en of er niet toch meer ruimte is om er gezamenlijk met de betrokken burger uit te komen.
- Dit is een gevoelig onderwerp, nu dit raakt aan detrias politica. Dit betekent dat de Wetgevende, de uitvoerende en de rechtsprekende macht elkaar in evenwicht houden.
- Grote vraag die daarbij speelt is of het hier ging om gebrekkige (want te rigide) wetgeving, of om bestuursorganen en de rechtspraak die niet alle beslissingsruimte die er wel was hebben aangegrepen.

- Daarmee raakt dit punt aan de kern van de rechtsstaat en is het van groot belang dat hier zorgvuldig op gereflekteerd wordt. De regels van de rechtsstaat vergen ook dat de uitvoerende macht nauwgezet uitvoering geeft aan de wet en er niet zelf een draai aan geeft die de wetgever niet heeft beoogd.
- In aanloop naar de kabinetsreactie is gesproken over de vraag of de rechtsprekende rol van de RvS wel gehandhaafd kan worden.
- De organisatie van de hoogste bestuursrechtspraak is door het vorige kabinet ook gevoerd. Dat heeft niet geleid tot een wijziging.
- Indien dit rapport wordt aangegrepen om hierin wijzigingen aan te brengen, is dat schadelijk voor het aanzien van de rechtspraak.
- Het laat immers zien dat de wetgever de rechtspraak taken zou kunnen ontnemen indien deze in de ogen van de politiek onwelgevallige uitspraken zou doen.
- J&V is beleidsverantwoordelijk voor de inrichting van de (bestuurs)rechtspraak.
- Daarnaast raakt dit onderwerp alle partijen die te maken hebben met het bestuursrecht. Hierdoor zijn er veel belangen mee gemoeld.

FACTSHEET: Het algemeen bestuursrecht

KERN:

- Het POK-rapport maakt duidelijk dat de algemene beginselen van behoorlijk bestuur een betere doorwerking moeten krijgen in beleid en wetgeving, zodat wetgeving in de toepassing rechtvaardig uitpakt.
- Het kabinet heeft aangegeven stappen te zetten voor een nadere regeling van de verhouding tussen het evenredigheidsbeginsel in de Awb en sectorale wetten

SAMENVATTING

- Wetgeving moet voorspelbaar en eenduidig zijn voor burgers, bedrijven en bestuursorganen, zodat zij weten waar ze aan toe zijn (rechtszekerheid) en iedereen moet in beginsel aan wetgeving dezelfde rechten kunnen ontlelen (rechtsgelijkheid).
- Tegelijkertijd vraagt de situatie soms om maatwerk.
- In die gevallen waarin de wetgeving evident onredelijk hard uitpakt, moeten instanties de ruimte krijgen om in het voordeel van de burger te beslissen
- Een van de problemen bij de toeslagaffaire was dat de belastingdienst/toeslagen te weinig ruimte ervoer voor maatwerk.

- DIT begint met de kwaliteit van de sectorale wetgeving, die immers primair de basis moet verschaffen om dat maatwerk daadwerkelijk te kunnen leveren.
- Dit betekent dat de algemene beginselen van
- behoorlijk bestuur een betere doorwerking moeten krijgen in beleid en wetgeving.
- De Awb moet meer mogelijkheden én verplichtingen bevatten voor bestuursorganen om bij beslissingen die burgers rechtstreeks in hun belang treffen, maatwerk te leveren.
- Verder moeten alle inspanningen erop gericht zijn gericht om in een vroeg stadium conflicten op te lossen, zodat mensen niet nodeloos in de fase van bezwaar of beroep belanden.
- DIT besluit raakt alle ministeries en in het bijzonder J&V die gezamenlijk met BZK beleidsverantwoordelijk is voor de Awb.

ONDERWERP: PERSONEELSZAKEN

FACTSHEET Personeelszaken

KERN

- Bewustzijn bij medewerkers en ontvankelijkheid van leidinggevenden voor signalen

SAMENVATTING

- Stelling is dat leidinggevenden niet ontvankelijk zijn voor signalen van medewerkers en serieuze signalen over problemen in de uitvoering of over nadelige effecten op burgers dringen niet door tot de ambtelijke en politieke top.
- Omdat het niet dagelijkse praktijk is voor leidinggevenden om signalen te krijgen,
 - vindt nu een intensivering plaats van bewustwordingsactiviteiten voor leidinggevenden: training, besprekingen in teams, versterking van de rol van teamleiders richting hun leidinggevenden e.d.
 - Het reeds bestaande trainingsmateriaal wordt frequenter aangeboden en
 - leidinggevenden hebben een concrete handreiking beschikbaar gekregen op intranet 'wat te doen met een signaal van een medewerker en welke stappen ze kunnen zetten'.
 - Ook wordt in de reeds ingeplande assessments voor leidinggevenden dit aspect meegenomen.

VRAAG: Hoe bereiken signalen over vermoedens van misstanden de ambtelijke en of politieke leiding?

ANTWOORD:

- Vermoedens van integriteitsschendingen kunnen gemeld worden bij onder andere de leidinggevende(n), een vertrouwenspersoon, het meldpunt bij het Onderzoeksbureau Integriteit Financiën, bij de onafhankelijke Commissie Integriteit Financiën (extern) of bij de Personeelsraadspersonen (extern).
- Het meldlandschap is inzichtelijk gemaakt voor medewerkers en leidinggevend (intranetsite over meldpunten)
- Bewustzijn en normgevoel bij medewerkers en leidinggevend wordt vergroot door:
 - verspreiding via Intranet van geanonimiseerde individuele casuïstiek
 - besprekingen in afdelingen en teams
 - training,
 - handleiding voor leidinggevend 'wat te doen met een signaal van een medewerker en welke stappen ze kunnen zetten'

VRAAG: Op welke wijze zijn medewerkers ondersteund in aanloop naar verhoren POK?

Antwoord:

- Vanuit goed werkgeverschap is continu de impact van de (externe) berichtgeving over de POK in de gaten gehouden.
- Vooraf en achteraf zijn webinars voor alle medewerkers gehouden, ook is gecommuniceerd via intranet.
- Verder zijn de medewerkers die mogelijk gehoord zouden worden van tevoren ingelicht om zich te kunnen voorbereiden.
- Iedere getuige is in de gelegenheid gesteld om zich d.m.v. een oefensessie voor te bereiden op het verhoor. Deelname was vrijwillig en werd aangeboden uit hoofde van goed werkgeverschap.
- De sessie diende om medewerkers te laten wennen aan de niet alledaagse sessie en hen zo in staat te stellen het eigen verhaal zo goed mogelijk te vertellen.
- Er is geen sprake geweest van inhoudelijk sturing of - voor zover bekend - onderlinge afstemming.
- Naast een oefensessie heeft iedere getuige geleerd aan het ministerie een basisdossier ontvangen ten behoeve van het opfrissen van het geheugen.
- Het basisdossier bevatte een tijdslijn met onderliggende stukken die de getuige gedurende zijn of haar tijd in functie zelf al eens onder ogen had gehad evenals openbare stukken (zoals relevante besluiten op Wob-verzoeken en kamerstukken) en relevante stukken die door de

onderzoekingscommissie bij het ministerie van Financiën waren gevorderd en die de betreffende getuige in zijn functie voorbij heeft zien komen.

- Een woordvoerder van Financiën was op de dag van verhoor aanwezig om verhoorden te begeleiden bij eventueel contact met de media.

VRAAG: Op welke wijze zijn de medewerkers ondersteund in de periode van de verhoren van de POK en bij het bekend worden van de conclusies?

Antwoord:

- Via goede informatievoorziening: een up-to-date intranetpagina en d.m.v. webinars toegankelijk voor alle medewerkers.
- Het juist en tijdig informeren van de medewerkers is voor de werkgever prioriteit geweest.
- De Belastingdienst (met toen nog meer dan 30.000 medewerkers) werd en wordt door de berichtgeving in zijn geheel geraakt.
- Verder zijn de gesprekken in de teams daar uiteraard ook over gevoerd.
- Met de dienstonderdelen zijn specifieke signalen opgepakt in samenwerking met de aanspreekpunten per dienstonderdeel die regelmatig met elkaar de signalen bespraken.

VRAAG: Hoe worden uit het rapport "Ongekend onrecht" lessen gehaald en ingebed in de organisatie?

Antwoord:

- Duidelijk is dat we een lerende organisatie moeten zijn. We moeten leren van de signaleringen die in het rapport opgenomen zijn. Hierover voeren we binnen de organisatie op alle niveaus het goede gesprek.
- Naast het stroomlijnen van het meldlandschap om signalen de politieke en ambtelijke top te laten bereiken, gaan we ook aan de slag met de leidinggevend en hen de middelen te geven om op een juiste wijze om te gaan met signalen.

Hier toe doen we het volgende:

- Er vindt nu een intensivering plaats van bewustwordingsactiviteiten voor leidinggevend en: training, besprekingen in teams, versterking van de rol van teamleiders richting hun leidinggevend en e.d.
- Het reeds bestaande trainingsmateriaal wordt frequenter aangeboden en
- leidinggevend en hebben een concrete handreiking beschikbaar gekregen op intranet 'wat te doen met een signaal van een medewerker en welke stappen ze kunnen zetten'.

VRAAG: Wat gaat u doen om de verantwoordelijke medewerkers te bestraffen?

Antwoord:

- Over individuele personele aangelegenheden doe ik naar vast gebruik geen uitspraken.

VRAAG: Kunt u iets zeggen over de samenwerking tussen politieke en ambtelijke leiding ministerie van Financiën?

Antwoord:

- Zowel de politieke als ambtelijke leiding, wij, beseffen ons terdege wat wij te doen hebben. Dat lukt alleen in openheid en als wij op elkaar vertrouwen;
- In het voorjaar (april-juni 2020) en na de zomer (september 2020) hebben wij, als politieke en ambtelijke leiding, intensieve gesprekken gevoerd. Ook met de nieuwe DG'en.
- Het gaat daarbij om opgaves als:
 - Hoe zorgen we ervoor dat wij vakmanschap en de menselijke maat de ruimte geven in ons werk?
 - Hoe blijven wij burgers en bedrijven centraal zetten?
 - Hoe realiseren wij steeds meer waarde vanuit onze samenwerking?
 - Hoe creëren wij een veilige werkomgeving waarbinnen onze medewerkers optimaal kunnen werken?
- Dit gaat in goede samenwerking.

VRAAG: De cultuur bij de politieke en ambtelijke leiding van het ministerie lijkt verzeekt. Bent u het daar mee eens?

Antwoord:

- Nee, dat ben ik niet met u eens.
- Het mag duidelijk zijn dat wij, als politieke en ambtelijke leiding van het ministerie, ook kritisch naar onszelf moeten kijken.
- Daar zijn wij hard mee bezig – een intensief traject waarin wij werken aan onze richting, versterken van de onderlinge samenwerking, en het organiseren en beschermen van de veilig klimaat binnen onze dienst;
- Ik realiseer mij dat het voorbeeldgedrag van de politieke en ambtelijke leiding cruciaal is.

VRAAG: Hoe kijkt de politieke en ambtelijke leiding van het ministerie terug naar afgelopen jaren?

Antwoord:

- Naast dat er veel dingen goed zijn gegaan en er door medewerkers hard is gewerkt, is niet alles goed gegaan.
- De kinderopvangtoeslagaffaire heeft dat pijnlijk duidelijk gemaakt, met ernstige gevolgen voor de getroffen ouders.
- Wij moeten vooruit, vertrouwen terugverdienen. Dat kan alleen als wij maximaal leren van het verleden met alle lessen die erin zitten.

VRAAG: Wat heeft de politieke en ambtelijke leiding van het ministerie geleerd van afgelopen jaren?

Antwoord:

- De politieke en ambtelijke leiding is de afgelopen periode nadrukkelijk bezig geweest deze vraag met elkaar te bespreken.
- Centraal staat transparantie, vertrouwen, verantwoordelijkheid nemen, en een veilige werkomgeving.
- Als politieke en ambtelijke leiding gaan wij verder werken aan onze resultaatgerichtheid, onderlinge samenwerking en ons bewustzijn voor de mensen in de samenleving voor wie wij ons inzetten.

VRAAG: Wat gaat de politieke en ambtelijke leiding van het ministerie komende jaren anders doen?

Antwoord:

- Ik, en met mij ook de politieke en ambtelijke leiding, beseffen dat het anders moet.
- Wij gaan onze uiterste best doen om het vakmanschap van onze medewerkers de ruimte te geven, onze resultaatgerichtheid versterken, en de veiligheid creëren waarbinnen onze medewerkers optimaal kunnen werken.
- Dat kost tijd, maar weet dat wij hieraan werken, en dit ook nog blijven doen.

VRAAG: Heeft u nog vertrouwen in de leiding van het ministerie?

Antwoord:

- Ja, dat vertrouwen heb ik.
- Tegelijkertijd snap ik dat u deze vraag stelt. Alle gebeurtenissen die te maken hebben met de getroffen ouders als gevolg van de kinderopvangtoeslagaffaire maken op een pijnlijke manier duidelijk dat dingen niet goed gegaan zijn. Ook bij de politieke en ambtelijke leiding.
- Mijn vertrouwen is gebaseerd op het feit dat we als ministerie vanaf begin dit jaar uitgebreid de tijd hebben genomen om met elkaar terug te kijken op afgelopen jaren en daarvan te leren.
- Wij in ieder geval verder werken aan onze resultaatgerichtheid, onderlinge samenwerking en ons bewustzijn voor de mensen in de samenleving voor wie wij ons inzetten.

VRAAG: Kunt u aangeven wat de politieke en ambtelijke leiding momenteel doet om vervelende situaties zoals afgelopen jaren te voorkomen?

Antwoord:

- Sinds het voorjaar van dit jaar hebben wij intensieve gesprekken gevoerd over onze onderlinge samenwerking, en hebben wij indringende gesprekken gevoerd over gebeurtenissen die in het verleden hebben plaatsgevonden.
- Ook is de ambtelijke leiding in gesprek over de richting en kners van ons ministerie, wat onze opgaves daarbij zijn en wat dat concreet vraagt van ons. Dat doen wij in de gehele breedte; elk onderdeel doet mee.
- Naast de ontwikkeling van de leiding hebben wij nog een aantal verbeteringen gerealiseerd:
 - het aanstellen van personeelraadspersonen;
 - het instellen van extern toezicht;
 - het omzetten van de tijdelijke Commissie Integriteit Belastingdienst naar een permanente commissie voor het gehele ministerie; en
 - zijn ook gesprekken gevoerd tussen de ambtelijke leiding en medewerkers over de gewenste cultuur.

ONDERWERP: OVERIG

108

1911760

02057

Q. Waarom zijn documenten in andere CAF-zaken niet in maart 2019 met de Kamer gedeeld, terwijl daar door het lid Omtzigt wel om is gevraagd?

ANTWOORD:

- De focus lag tot het debat van 21 maart 2019 op de CAF 11 zaak, niet op andere CAF-zaken.
- In de beantwoording is destijds aangegeven dat de stukken uit het CAF-11 dossier en alle andere CAF-dossiers toezichtvertrouwelijke informatie bevatten.
- Omdat in het CAF-11 dossier door kamerleden, journalisten, de advocate en de ombudsman sterke aanwijzingen werden afgegeven dat de behandeling onzorgvuldig was, zijn om die reden destijds stukken ter vertrouwelijke inzage aan uw Kamer verstrekt waaronder de werkinstructie.
- Voor de overige CAF-zaken was de aanwijzing dat er onzorgvuldig gehandeld was er toen nog **niet**. Daarom is in de beantwoording aan uw Kamer destijds de afweging gemaakt om toezichtvertrouwelijke informatie van de overige CAF-zaken **niet** te verstrekken.
- De signalen van de heer Omtzigt gaven in het debat aanleiding om toe te zeggen dat de ADR ook zou gaan onderzoeken om breder dan CAF-11 te kijken om een volledig beeld te krijgen.
- Na het debat is Toeslagen, met behulp van experts van buiten, gestart om alle informatie over CAF-zaken gestructureerd te verzamelen. Dit was noodzakelijk om een volledig en juist beeld te krijgen. Vanwege de gebrekkige informatiehuishouding heeft dit tot het eind van de zomer geduurd.
- In het debat op 4 juli 2019 heeft de toenmalig staatssecretaris van Financiën al wel aangegeven niet te kunnen uitsluiten dat ook in andere CAF-zaken hetzelfde is gebeurd als in de CAF 11-zaak.
- Deze informatie is vervolgens met de ADR en de commissie Donner gedeeld en in het najaar van 2019 ook

met uw Kamer. In die periode werden de gevolgen van de alles-of-niets-benadering buiten CAF en O/GS steeds duidelijker.

- Deze verklaring laat onverlet dat het naar boven komen van deze informatie en het vervolgens komen tot een oplossing veel te lang hebben geduurd.
- Tegelijkertijd benadruk ik dat er geen sprake is geweest van onwil, met de kennis van nu zou – ten aanzien van toezichtsvertrouwelijke informatie – een andere afweging zijn gemaakt al had het verkrijgen van het complete beeld nog steeds veel tijd in beslag hebben genomen.

Bij doorvragen:

- De heer Omtzigt heeft specifiek gevraagd naar de CAF evaluaties.
- Niet van alle CAF-zaken waren deze documenten aanwezig. De beschikbare documenten zijn eind november 2019 met de kamer gedeeld.
- Deze documenten bevatten alleen informatie op hoofdlijnen over de aanleiding en behandeling. De grote nadelige gevolgen voor de ouders komen hier niet sterk in naar voren.
- Zo is niet altijd aangegeven om wat voor soort stopzetting het ging en ook de behandeling in bezwaar en beroep stond hierin niet vermeld.
- Voor een compleet beeld hebben wij allemaal echt het onderzoek van de ADR en het advies van de AUT nodig gehad.

VRAAG: Wat heeft DJZ naar aanleiding van de mail van 20 maart 2019 precies gecheckt bij AZ

ANTWOORD:

- De vraag van Kamerlid Omtzigt zag op de kosten gemaakt voor de Landsadvocaat in individuele lopende procedures
- Het antwoord hierop was dat totaalbedragen per dossier of per jaar kunnen openbaar worden gemaakt, **individuele facturen niet.**
- Aan DJZ is toen gevraagd of het **antwoord juist** was.
- DJZ heeft deze vraag in de week gelegd bij de juridische **hoofden van andere departementen**. En deze hebben instemmend gereageerd.
- Op 29 maart en op 11 juni 2019 is **wel het totaalbedrag** voor Inzet LA op CAF 1.1 gedeeld met uw Kamer.
- De in de brief genoemde kosten waren € 282.000.

VRAAG: Waarom kunt u niet gewoon morgen 30k naar alle ouders overmaken?

Antwoord:

- We willen gedupeerde ouders zo snel mogelijk 30k overmaken. Daarvoor zetten we alles op alles.
- De eerste groep zal dit al in januari ontvangen. Een grote groep in februari en maart. En iedereen die zich voor 15 februari meldt in ieder geval voor 1 mei. Over de exacte planning informeer ik uw Kamer bij de volgende voortgangsrapportage, over 2 weken.
- Van de ene op de andere dag overmaken lukt helaas niet.
- Allereerst moeten bij een deel van de ouders vragen worden beantwoord voor een succesvolle uitbetaling. Bijv. over hun rekeningnummer, een beslag, of een lopend schuldentraject.
- Daarnaast moet bij een deel van de ouders een toets plaatsvinden om te bepalen of ze tot de doelgroep behoren. Dit is niet altijd alleen met data-analyse te doen.

Bij doorvragen:

- Ik kies ervoor om aan de voorkant een lichte toets te doen, zodat we ouders kunnen beloven dat ze het geld ook nooit terug hoeven te betalen.
- Ook met deze lichte toets kan ik bij deze snelheid niet beloven dat er geen ouders 30k krijgen die daar bij een volledige beoordeling eigenlijk geen recht op zouden hebben gehad. Tenzij er sprake is van evident misbruik mogen ook in deze situaties de ouders het bedrag houden

VRAAG: Waarom heeft u de herstelregelingen niet gewoon aan het begin gelijk goed ingevoerd?

Antwoord:

- In juni vorig jaar heb ik, met uw Kamer, wetgeving gemaakt die de basis legt voor het herstel voor gedupeerde ouders.
- Deze wetgeving was gebaseerd op onze inzichten toen, en wat wij toen dachten dat een passende regeling zou zijn.
- In de tussentijd heb ik veel geleerd. Zo weten we inmiddels meer over wat ouders is overkomen:
 - Gedurende het jaar is steeds pijnlijker duidelijk geworden hoeveel er fout is gegaan rondom het label 'opzet/grove schuld', en hoe vaak dit onterecht is toegepast. Ik ben heel blij dat uw Kamer bij het maken van de wetgeving het initiatief heeft genomen om hier direct een regeling voor te treffen.
 - Het rapport over de POK maakt duidelijk hoe groot het falen van alle staatsmachten is geweest bij de 'alles of niets' benadering, en dat ook bij deze ouders sprake is geweest van een 'vooringenomen behandeling'.
- Daarnaast weten we inmiddels hoeveel tijd nodig is om deze ouders écht te helpen. Dit vraagt meer dan alleen een zak met geld.
- In het licht van deze inzichten ben ik blij met de aanpassingen die ik eind december met uw Kamer gedeeld heb. De uitbetaling van 30k euro geeft daarbij

ruimte om snelheid te maken, maar vervolgens alsnog de tijd te nemen die nodig is om ouders echt te helpen.

VRAAG: Wat heeft u nu precies gedaan voor gedupeerde ouders afgelopen jaar?

Antwoord:

- Voor herstel stond mijn jaar in het teken van vier zaken
- Allereerst het vormgeven van de regelingen om ouders te kunnen compenseren. Ik heb hierin samengewerkt met uw Kamer, en waar nodig de regelingen aangepast en uitgebreid op basis van nieuwe inzichten.
- Ten tweede het helpen van de ouders in de meest acute en schrijnende situaties. De 500 ouders met de meest acute problemen zijn als eerste uitbetaald en allemaal integraal geholpen. Daarnaast zijn ook meer dan 200 ouders tiessentijds geholpen met acute problemen, bijv. rondom schulden of hun woonsituatie.
- Ten derde het opbouwen van de organisatie om dit jaar op grote schaal ouders te kunnen helpen. Deze is vanaf de grond opgebouwd, met mensen die zeer gemotiveerd zijn om de ouders te helpen.
- Ten vierde heb ik persoonlijk ook heel veel contact gehad met de gedupeerde ouders. Ik heb er meer dan 200 1-op-1 gesproken om hun verhaal te horen en te begrijpen wat hen overkomen is. En ik heb er nog duizenden meer gesproken in webinars en groepsgesprekken.
- Ik ben me er zeer van bewust dat we nog maar aan het begin staan van de hersteloperatie. Ouders moeten dit jaar in grote getalen geholpen worden, om te beginnen met 30k.

En er is nog meer regelgeving nodig, bijvoorbeeld voor gedupeerden bij andere toeslagen, en daar werk ik hard aan.

VRAAG: Waarom hebt u nu pas besloten om alle schulden kwijt te schelden? Het lijkt alsof u tot een paar dagen geleden op een heel ander spoor zat.

Antwoord:

- De afgelopen tijd is met veel partijen samengewerkt om tot een passende oplossing te komen voor schuldenproblemen bij gedupeerde ouders. Onder andere n.a.v. de motie Omtzigt die oproep om te zorgen dat ouders uit de schulden zouden komen en ook nog geld zouden overhouden.
- Vanaf het begin is duidelijk geweest dat dit geld nooit allemaal terug zou mogen vloeien naar de Belastingdienst en Toeslagen. Wel is nagedacht over mogelijke verdelingen tussen publieke en private schuldeisers, en tussen verschillende groepen ouders.
- Uiteindelijk paste voor mij – in het licht van het rapport van de POK en de kabinetsreactie daarop – maar één maatregel, en ben ik blij dat het hele kabinet, en de VNG, het met mij eens is dat alle publieke schulden volledig zouden moeten worden kwijtgescholden.
- Ik roep private schuldeisers op om hetzelfde te doen. Ik heb reeds een flink aantal van hen gesproken, en trek hierin ook samen op met SchuldenlabNL, die deze zelfde inzet hebben.

VRAAG: Waarom vraagt u aan private schuldeisers om de schuld kwijt te schelden? Is het niet passender als het kabinet deze opkoopt?

Antwoord:

- In het licht van het leed van de gedupeerde ouders vindt het kabinet het passend dat alle publieke schuldeisers alle schulden kwijtschelden. We gaan daarbij niet vaststellen bij welke schulden en welke ouders er welke mate van verwijtbaarheid is. Alle schulden worden kwijtescholden.
- Ik roep private partijen op om hetzelfde te doen.
- Op deze manier hoeven we niet voor alle individuele ouders hun schuldpositie te reconstrueren, of losse afspraken te maken. Dit is de snelste manier om de ouders snel te helpen aan een schone lei.
- En dat gun ik deze ouders ook: zo snel mogelijk een schone lei. Ik hoop dat private schuldeisers bereid zijn om hieraan bij te dragen.

Bij doorvragen:

- Ik ga de komende dagen verder in gesprek met private partijen. Ik wil niet vooruitlopen op deze gesprekken en mogelijke 'wat als'-scenario's.

VRAAG: Hoe komt u ouders tegemoet die wel hun schulden allemaal betaald hebben? Dit pakt voor hen toch oneerlijk uit?

Antwoord:

- Deze regeling is inderdaad bedoeld voor ouders die nog openstaande schulden hebben.
- Maar ook ouders die hun schulden wel betaald hebben krijgen ruimhartige compensatie. Tenminste 30k.
- In de compensatie zitten standaard al vergoedingen voor materiële en immateriële schade.
- Daarnaast kunnen alle ouders, die na uitbetaling van compensatie het gevoel hebben nog meer schade te hebben geleden dan reeds vergoed is, terecht bij de Commissie Werkelijke Schade, die hier onafhankelijk naar kijkt.
- Ook voor deze groep geldt dat zij met een schone lei verder kunnen.

VRAAG: Welke vorderingen van de overheid worden niet kwijtschelden en waarom niet?

Antwoord:

- In mijn brief over de hersteloperatie heb ik gemeld dat schulden die voortvloeien uit ernstig misbruik blijven uitgezonderd van kwijtschelding. We zijn nog aan het uitwerken welke schulden dat precies betreft.
- Het gaat hierbij dan bijvoorbeeld om boetes en maatregelen die zijn opgelegd vanwege strafbaar gedrag, bijvoorbeeld diefstal of drugshandel.
- Het is ook mogelijk dat de overheid namens burgers vorderingen int. Bijvoorbeeld schadevergoeding voor slachtoffers van strafbare feiten of achterstallige alimentatie. Dan moeten de belangen van de andere burgers worden meegewogen.
- Tevens is het goed te benadrukken dat deze kwijtschelding in beginsel alleen schulden betreft en niet leningen, zoals een hypotheek of studieleningen.

Bij doorvragen:

- DUO-leningen vergen hier wel specifieke aandacht. Dat zijn in principe geen schulden en worden normaliter niet kwijtschelden bij een schone lei. We zijn samen met de DUO aan het kijken welke hoe we het best hiermee om kunnen gaan, omdat sommige DUO-leningen wel een gevolg zijn van de Toeslagenaffaire.

VRAAG: Hoe gaat u zorgen dat deze schuldenregeling nu ook echt snel wordt uitgevoerd? Geeft u publieke en private partijen toegang tot de benodigde gegevens?

Antwoord:

- Ik werk op dagelijkse basis aan het verder vormgeven van deze schuldenregeling.
- Ik ben me daarbij bewust van het feit dat zowel publieke als private partijen inzicht moeten krijgen in welke ouders en schulden hier hier betreft.
- Hiervoor zullen wij samen met hen een aanpak ontwikkelen.

Blij doorvragen:

- Ik informeer u hierover in de volgende voortgangsrapportage Kinderopvangtoeslag, over twee weken.

VRAAG: Zullen alle BKR-registraties van deze ouders nu ook snel verwijderd worden?

Antwoord:

- We zijn met het BKR in gesprek om te onderzoeken of en hoe wij onterechte negatieve BKR-aantekeningen zo snel mogelijk kunnen verwijderen.
- In principe past het BKR niet eenzijdig registraties aan, maar gaat het initiatief hierbij uit van de kredietverstrekker.
- Wij nemen dit dan ook mee in ons overleg met publieke en private schuldeisers. De BKR denkt hierbij met ons mee.

VRAAG: in de brief van de vereniging van bewindvoerders werd ook gezegd dat uw oplossing juridisch niet houdbaar zou zijn. Hoe zit dit?

Antwoord:

- De brief waar u naar verwijst gaat specifiek over het wettelijke traject van schuldhulpverlening. In dat traject moet een akkoord door een rechter goed gekeurd worden (homologeren).
- In principe ziet een rechter erop toe dat het akkoord voldoet aan de Faillissementswet en daarin staat dat alle gelden van een ouder naar de schuldeisers moeten gaan. Dus ook de herstelbetaling.
- Volgens afzender van de brief kan in een wettelijk traject, er dus nooit een akkoord komen waarbij de ouder geld overhoudt. Daar zijn wij het niet mee eens.
- Als namelijk alle schuldeisers akkoord gaan met een volledig transparant voorstel waarbij de ouder ook geld overhoudt dan zien wij de kans als groot dat rechters zo'n akkoord goedkeuren. De Recofa – het landelijk overlegorgaan van rechters-commissarissen in faillissementen en surseances van betaling – deelt deze visie.
- Als alle schuldeisers de schulden van deze ouders kwijtschelden is dit vraagstuk sowieso van tafel.

VRAAG: Hoe gaat u nu iedereen opsporen die gediscrimineerd is?

Antwoord:

- Wanneer wij zelf het vermoeden hebben dat ouders gediscrimineerd zijn dan nemen wij uiteraard direct contact met hen op. Dit vormt ook onderdeel van de aanpak van de herstelorganisatie voor gedupeerde ouders.
- Het is niet automatisch na te gaan in onze systemen welke ouders de dupe zijn geworden van discriminerende verwerking van (tweede) nationaliteit. We kunnen niet zoeken op tweede nationaliteit omdat deze informatie niet meer in onze systemen staat.
- Wel kunnen we burgers oproepen zich te melden als ze vermoeden dat er sprake is (gewees) van discriminatie. Dit gaan we meenemen in onze informatie-campagne, met een gezant, via webinars, online en via andere ouders die zich reeds gemeld hebben. Daarmee willen ik zoveel mogelijk mensen bereiken.

VRAAG: Wat gaat u doen als u racisme aantreft? Zijn er al medewerkers ontslagen?

Antwoord:

- Racisme en discriminatie zijn onacceptabel. Laat daar geen misverstand over bestaan.
- En als blijkt dat ouders door ons gediscrimineerd zijn dan moeten we daar een passende oplossing voor treffen.
- In de herstelorganisatie wordt dit ook expliciet meegewogen bij het bepalen of ouders hebben moeten terugbetalen door een vooringenomen behandeling.
- Over personele consequenties doe ik zoals u begrijpt geen uitspraken. In algemene zin kan ik wel aangeven dat mij geen grote aantallen van discriminerende uitslatingen bekend zijn. We hebben hier grondig naar gekeken en onderzoeken een klein aantal situaties om te begrijpen wat exact gebeurd is. Deze situaties zijn ook met uw Kamer gedeeld.

Bij doorvragen:

- De mij nu bekende situaties betreffen een aantekening over een 'nest Antillianen' en een tekening van een boot in een dossier. In beide situaties doen wij onderzoek om te begrijpen wat hier exact gebeurd is.
- Van het gebruik van het woord 'Zwartjes' zijn ons alleen situaties bekend waarin dit een familienaam betrof.
- Ik weet niet of, en zo ja welke, signalen bekend zijn bij personeelsraadpersonen of het College voor de Rechten van de Mens. Dat kan ook vertrouwelijk zijn gebeurd.

- Ik neem alle signalen zeer serieus.

VRAAG: Waarom beantwoordt u nog steeds vragen van de Kamer niet? Gisteren heeft u weer een hele set Kamervragen niet beantwoord.

Antwoord:

- Vanzelfsprekend zet ik mij in om vragen van uw Kamer altijd zo volledig en tijdig mogelijk te beantwoorden.
- De vraagsteller verwijst specifiek naar de beantwoording van de feitelijke vragen over het rapport van de POK. Mede gezien het grote aantal vragen, zijn samenhangende en dubbele vragen hier gebundeld beantwoord.
- Daarnaast wil ik opmerken dat vragen over het verleden soms lastig te beantwoorden zijn, omdat ik niet exact weet welke informatie uw Kamer precies zoekt.
- Indien u specifieke zorgen of vermoedens over het verleden heeft, dan verneem ik die graag direct. Ook media of burgers met signalen kunnen zich rechtstreeks bij Toeslagen melden. Ik neem alle signalen uiteraard zeer serieus.
- Alle informatie die nog naar boven komt in deze kwestie, wordt op het informatiepunt geplaatst.

VRAAG: Gaat u de compensatieregeling verbreden met nieuwe situaties die inmiddels bekend zijn?

Antwoord:

- (N.A.V. vragen Omtzigt)
- ...